

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI

VELİ TOPLANTILARININ VERİMLİLİĞİNE İLİŞKİN
VELİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GİZEM KOBAK ERSOY

ÇANAKKALE
HAZİRAN, 2020

T.C.
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Temel Eğitim Anabilim Dalı
Sınıf Eğitimi Bilim Dalı

Veli Toplantılarının Verimliliğine İlişkin
Veli Ve Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Gizem KOBAK ERSOY
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Prof. Dr. Mehmet Kaan DEMİR

Çanakkale
Haziran, 2020

Taahhütname

Yüksek lisans Tezi olarak sunduğum “**Veli Toplantılarının Verimliliğine İlişkin Veli ve Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi**” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve değerlere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

30/06/2020

Gizem KOBAK ERSOY

İmza

Önsöz

Eğitim kurumlarında okul- aile iletişimi öğrencinin akademik ve sosyal gelişimi için sağlanmalıdır. Daha önce yapılan okul-aile iş birliği ve aile katılımıyla ilgili çalışmalarda az da olsa öğretmen-aile iletişimine değinilmiştir. Yapılan kapsamlı araştırmalar ise öğretmenlerle, velilerle yapılan toplantılar ve görüşler üzerinde durmuştur. Okul ve sınıf uygulamalarına katılan veliler; okulun işleyişini, eğitim öğretim süreçlerini, kendi öğrencilerinin yanı sıra diğer öğrencileri, öğretmeni gözleme şansı bulmaktadırlar. Bu da velilerin okula daha fazla güven duymasını sağlamaktadır. Ayrıca veli katılım çalışmaları, velilere öğrencilerinin gelişimine katkı sağlayacak becerileri kazandırmaktadır. Okul-aile iş birliğini sağlamak ve okullara veli katılımı imkânı vermek için veli toplantıları bir ilk adım niteliğindedir.

Araştırmanın birinci bölümünde araştırmanın problem durumu, araştırmanın amacı, alt amaçları, araştırmanın önemi, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlara yer verilmiştir. Araştırmanın ikinci bölümünde alanyazına detaylı olarak değinilmiştir. Araştırmanın üçüncü bölümünde araştırmada kullanılan yöntem, çalışma grubuna, veri toplama aracına ve verilerin toplanma sürecine yer verilmiştir. Araştırmanın dördüncü bölümünde analiz sonucundan elde edilen bulgular kısmına yer verilirken öğretmen ve veli görüşlerine ilişkin bulgulara ayrı ayrı yer verilmiştir. Araştırmanın beşinci bölümünde ise elde edilen bulgulara göre varılan sonuç, tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

Öğretmenliğe ilk başladığım yıl, ilk atama yerimde veli ile iletişimin beni sınıfta ne kadar etkilediğini fark ettim. Bu çalışmanın ardındaki en büyük sebeplerden biri bu etkilenme olmuştur. Sadece öğretmen ve öğrencinin katıldığı eğitim süreci tam anlamıyla gerçekleşmemektedir. Eğitimin gerçekleşmesi için veli-öğretmen-okul iletişiminin tam anlamıyla kurulu olması gerekmektedir. Bu kurulan iletişim öğrencinin eğitimi içselleştirmesini sağlayacaktır.

Tez çalışmama başladığım ilk günden itibaren desteğini benden hiç esirgemeyen, tez süreci boyunca yaşadığım problemlere çözüm odaklı yaklaşan ve en önemlisi bu süreç içerisinde nazik tavrını, güler yüzünü hep koruyan değerli hocam ve tez danışmanım Prof. Dr. Mehmet Kaan DEMİR' e sonsuz teşekkür ederim.

Tüm yaşamın boyunca desteğini ve sevgisini benden esirgemeyen canım annem Sema KOBAK' a, ablam ve beni hayatının en önemli noktasına koyan ve her zaman bize güvenen canım babam Halil İbrahim KOBAK' a, azmiyle bana örnek olan değerli ablam Gamze KOBAK' a ve son olarak hayat arkadaşım, en iyi destekçim Abdullah ERSOY' a teşekkür ederim.

Çanakkale, 2020

Gizem KOBAK ERSOY

Özet

Veli Toplantılarının Verimliliğine İlişkin

Veli ve Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Bu çalışmanın amacı veli toplantılarının verimliliğini veli ve sınıf öğretmeni görüşleri kapsamında değerlendirmektir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu araştırmada olgu bilim deseni kullanılmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen 7 sorudan oluşan veli görüşme formu ve 9 sorudan oluşan öğretmen görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim öğretim yıllarında Muş ilindeki ilkokullarda görev yapan 112 sınıf öğretmeni ve bu okullarda çocukları eğitim alan 104 veli oluşturmaktadır. Araştırmada bulgular, içerik analizi yapılarak değerlendirilmiştir. Bulgular NVivo paket programı ile modellenmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre, veli toplantısı sayısını belirlemede en önemli kriter sınıf, okul ve öğrenci ihtiyaçlarıdır. Veli toplantıları, ailelere en çok davetiye yoluyla bildirilmektedir. Öğretmenler, velilerin katılımını çoğunlukla yetersiz olarak değerlendirmektedir. Toplantıya katılımın daha çok anneler tarafından gerçekleştirildiği belirtilmektedir. Öğretmenler, velilerin kendileri ve okul yönetimi ile iş birliği içinde olmadığını bildirmektedir. Veli görüşlerine göre velilerin veli toplantısına katılmamasının en önemli sebebi işe bağlı nedenlerdir. Nerdeyse tüm veliler okul dışında öğretmenlerle sık sık iletişim kurduğunu bildirmektedir. Günümüzde pek çok veli-öğretmen görüşmesi telefon-mesaj yoluyla yapılır iken, bireysel olmayan görüşmelerin yani toplantıların online olarak yapılabilmesi mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Veli, öğretmen, veli toplantısı, okul-aile iş birliği.

Abstract

Regarding the Efficiency of Parent Meetings Evaluation of Parent and Teachers Views

The aim of this study is to evaluate the efficiency of parent meetings within the scope of parent and classroom teacher opinions. A qualitative research methodology with a phenomenological desing was employed.

In the research, a parent interview form consisting of seven questions and a teacher interview form consisting of nine questions were used as the data collection tool. The study population consisted of 112 classroom teachers working in primary schools in the province of Muş in 2018-2019 academic years and 104 parents whose children received education in these schools. The findings were collected using content analysis, and the results were modeled with the NVivo package program.

According to the opinions of the classroom teachers, the most important criterion in determining the number of parent meetings is the needs of the class, school and student. Mostly invitations are sent to invite families to parent meeting. Teachers often consider parents' participation to be inadequate. More mothers attend the meetings. Teachers report that parents do not cooperate with them and the school management. According to the parents' opinions. The most important reason why parents do not attend the parents meeting is the work- related reasons. Almost all parents report that they frequently communicate with teachers outside of school. While many parent- teacher meetings are conducted via telephone and message in our age, it possible to make non- individual meetings, ie meetings online.

Keywords: Parent, teacher, parent meeting, school family cooperation

İçindekiler

Onay.....	i
Önsöz.....	ii
Özet.....	iv
Abstract.....	v
İçindekiler.....	vi
Tablolar Listesi.....	ix
Şekiller Listesi.....	xi
Kısaltmalar Listesi.....	xii
Bölüm I.....	1
Giriş.....	1
Problem Durumu.....	1
Araştırmanın Amacı.....	3
Alt Amaçlar.....	3
Araştırmanın Önemi.....	4
Varsayımlar.....	5
Sınırlılıklar.....	5
Tanımlar.....	5
Bölüm II.....	7
Kavramsal Çerçeve.....	7
Ailenin Eğitimdeki Rolü.....	7
Ailenin Eğitime Katılımı ve Okul Başarısı.....	14
Ailenin Eğitime Katılımının Etkileri.....	16
Çocuklar Üzerindeki Etkileri.....	16
Ebeveyn Üzerindeki Etkileri.....	17

Öğretmen Üzerindeki Etkileri:	18
Ailenin Eğitime Katılım Çalışmaları.....	19
Genel Olarak Okul Aile İş Birliği	19
Aile Katılım Modelleri	21
Veli Katılım Çalışmaları.....	24
Ailenin Eğitime Katılımı Türü Olarak Okul-Aile İş Birliği.....	26
Okul Aile İşbirliğinin Önemi.....	28
Okul Aile İşbirliğinin Okula Katkısı	30
İletişim	30
Sosyal İçerik	31
Eğitim	32
Ekonomik	33
Okul Aile İşbirliğini Engelleyen Faktörler.....	33
Veli Toplantıları	36
Bölüm III	41
Yöntem	41
Çalışma Grubu.....	41
Veri Toplama Aracı	44
Verilerin Toplanması.....	45
Verilerin Analizi	46
Bölüm IV	47
Bulgular	47
Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgular	47
Veli Görüşlerine İlişkin Bulgular	66
Bölüm V.....	74

Tartışma ve Sonuç	74
Öneriler	81
Kaynakça	83
Ekler.....	92
Ek-A: İzin Yazısı.....	93
Ek-B: Veli Toplantılarının Verimliliğine İlişkin Veli Görüşme Formu	94
Ek-C: Veli Toplantılarının Verimliliğine İlişkin Öğretmen Görüşme Formu	95

Tablolar Listesi

Tablo No	Başlık	Sayfa
1.	Öğretmenlerin Demografik Bilgilerine İlişkin Bulgular.....	42
2.	Velilerin Demografik Bilgilerine İlişkin Bulgular.....	43
3.	Öğretmenlerin Bir Yılda Yaptıkları Toplantı Sayısına İlişkin Bulgular.....	47
4.	Öğretmenlerin Veli Toplantısı Sayısını Belirleme Kriterlerine İlişkin Bulgular.....	48
5.	Veli Toplantılarının Ailelere Bildiriminin Sağlanma Biçimine İlişkin Bulgular.....	50
6.	Öğretmenlerin Veli Toplantılarına Ailelerce Katılım Düzeyi Hakkındaki Görüşleri.....	52
7.	Öğretmenlerin Veli Toplantılarına Katılımda Anne-Baba Farkına İlişkin Görüşleri.....	53
8.	Öğretmenlerin Veli Toplantılarına Katılımın Düşük Olma Nedenlerine İlişkin Görüşleri.....	54
9.	Öğretmenlerin Veli Toplantılarına Katılım Düzeyini Artırmak İçin Uygulanabilecek Stratejilere İlişkin Görüşleri.....	56
10.	Öğretmenlerin Veli Toplantıları Dışında Velilerle Görüşme Durumlarına İlişkin Bulgular.....	58
11.	Veli Toplantıları Dışında Velilerle Görüşme Sağlayan Öğretmenlerin Nasıl Görüşme Sağladıklarına İlişkin Bulgular	58
12.	Veli Toplantıları Dışında Velilerle Görüşme Sağlayan Öğretmenlerin Ne Sıklıkla Görüşme Sağladıklarına İlişkin Bulgular	59
13.	Veli Toplantıları Dışında Velilerle Görüşme Sağlayan Öğretmenlerin Ne Konuda Görüşme Sağladıklarına İlişkin Bulgular.....	60

14.	Öğretmenlerin Velilerin Kendileri ve Okul Yönetimiyle İş Birliği İçinde Olup Olmadıklarına İlişkin Görüşleri.....	62
15.	Öğretmenlerin Veli Toplantılarının Öğrenciye Olumlu-Olumsuz Etkilerine Yönelik Düşünceleri.....	63
16.	Öğretmenlerin Veli Toplantıları Esnasında Rahatsız Oldukları Konular.....	64
17.	Velilerin Veli Toplantılarından Haberdar Olma Durumları.....	66
18.	Veli Toplantılarından Önce Veliye Yeterli Bilgi Verilme Durumu.....	67
19.	Velilerin Veli Toplantılarına Katılma Sıklıkları.....	67
20.	Velilerin Veli Toplantılarına Katılmama Sebepleri.....	68
21.	Velilerin Veli Toplantılarının Yeterlilik Durumuna İlişkin Görüşleri.....	69
22.	Velilerin Veli Toplantılarını Kendileri ve Çocukları İçin Faydalı Bulma Durumları.....	71
23.	Velilerin Veli Toplantıları Dışında Öğretmenle İletişim Kurma Durumları.....	71
24.	Veli Toplantıları Dışında Öğretmenle İletişim Kuran Velilerin İletişim Sıklığı.....	72
25.	Veli Toplantıları Dışında Öğretmenle İletişim Kuran Velilerin İletişim Konularına İlişkin Görüşleri.....	72

Şekiller Listesi

Şekil No	Başlık	Sayfa
1.	Öğretmenlerin Veli Toplantısı Sayısını Belirleme Kriterleri.....	49
2.	Veli Toplantılarının Ailelere Bildiriminin Sağlanma Biçimi.....	51
3.	Öğretmenlerin Veli Toplantılarına Katılımın Düşük Olma Nedenlerine İlişkin Görüşleri.....	55
4.	Öğretmenlerin Veli Toplantılarına Katılım Düzeyini Artırmak İçin Uygulanabilecek Stratejilere İlişkin Görüşleri.....	57
5.	Veli Toplantıları Dışında Velilerle Görüşme Sağlayan Öğretmenlerin Ne Konuda Görüşme Sağladıklarına İlişkin Bulgular.....	61
6.	Öğretmenlerin Veli Toplantıları Esnasında Rahatsız Oldukları Konular.....	65
7.	Velilerin Veli Toplantılarına Katılmama Sebepleri.....	68
8.	Velilerin Veli Toplantılarını Yetersiz Bulma Nedenleri.....	70
9.	Veli Toplantıları Dışında Öğretmenle İletişim Kuran Velilerin Görüştükleri Konular.....	73

Kısaltmalar Listesi

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

OAB : Okul Aile Birliği

s. : Sayfa

sms. : İleti

Ö. : Öğretmen

f : Frekans

Bölüm I

Giriş

Bu bölümde çalışmanın konusu, problem durumu, alt problemleri, çalışmanın varsayımları, sınırlıkları ve tanımları açıklanmıştır.

Problem Durumu

Öğretmenler, özellikle ders yılı başlangıcında, sene içerisinde okulda farklı toplantılar yaparak velileri okula davet edip dönem içerisinde gerçekleştirilecek olan çalışmalarla alakalı velileri bilgilendirmektedir. Velilerin gereksinimlerini ve isteklerini dikkate alarak onların sürece dahil olmalarının sağlanması oldukça önemlidir. Gerçekleştirilecek olan toplantılarda öğretmenin yeteri kadar iletişim becerisinin olması ve konuşulması gereken konuları somut hale getirebilmesi sürecin toplantılarda daha etkili olarak ilerlemesini sağlayacaktır (Şimşek, 2017). Eğitim-öğretim döneminin başlangıcında görüşülmesi gereken konuların, dönem içerisindeki verilecek eğitimin kapsamı ve önemiyle alakalı, ara toplantıların konusunun ise en çok ulaşılabilecek hedeflerle alakalı olması gerekmektedir. Veliler bu süreç içerisinde kendilerine düşenleri yapıp çocuklarına destek olarak okulda öğrenilen bilgilerin kalıcı olmasını sağlayabilirler.

Öğretmenlerin endişelerinin başında, çocukların aile içinde ve okul haricinde yakın çevrelerinde öğrenme süreçlerine nasıl katılım sağladıkları gelmektedir. Çocukların öğrenmelerini içselleştirmeleri açısından öğretmen-veli ortaklığının iyi bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir (Gökçer, 2017). Öğretmenler, çocukların yaşadıkları aile ortamını, ailenin verilen ödevlerdeki yardımlarını, ailenin öğretmenle ve okuldaki sorunlarla ilgili neler konuştuğu hakkında bilgi sahibi olmak ister. Okulu ile ailesinin iş birliği içerisinde olduğunu bilen çocukların sınıfta daha olumlu davranışlar sergilemeye çalıştıkları bilinmektedir (Çayak ve Ergi, 2015). Gökçe' ye (2000) göre ilköğretim çağındaki sağlıklı bir iletişim ve iş birliğinin sağlanması, çocuğun ilerideki yaşamında belirleyici olması açısından temel öneme sahiptir.

Çocukların ev ortamında aldığı destek ve yaşadığı deneyim, okulda öğrendiklerine de yardımcı olmakta ve okuldaki başarısını yükseltmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin, çocuğun ve aile ortamını daha iyi değerlendirip, çocuğa faydalı olabilecek eğitim olanakları hazırlayabilmesi için aile ile iletişiminin iyi olması gerekmektedir.

Okul-aile iş birliğinin sağlanması ile öğrenciler de demokratik ortamlarda söz söyleme hakkına daha fazla sahip olmakta ve kendini daha rahat ifade edebilmektedir. Okul–aile iş birliği iletişim becerilerinin gelişmesine, yaratıcı düşünme ve empati duygularının gelişmesine yardımcı olmaktadır.

Veli toplantılarında yıl içinde yapılacak faaliyetlere paralel olarak velilerin sahip oldukları meslekleri gelip sınıfta tanıtabilmeleri için ve çocukları yakından tanıyıp zaman geçirmeleri için toplantıda gerekli düzenlemeler yapılabilir. (Çağdaş ve Seçer, 2006). Öğretmenler, ailelerin okulla ilgili algılarını değiştirmek amacıyla veli toplantılarını sık sık ve amacına uygun gerçekleştirmeye çalışmalıdır. Öğretmenler, velilerin toplantıya katılım sağlamaları için veli toplantısını yapmadan önce toplantıyla ilgili yazılı olarak ya da sms yoluyla gerekli bilgileri velilere ulaştırmalıdır (Atakan, 2010). Veli toplantılarında çocuklarla ilgili değerlendirmeler ve yaptıkları faaliyetlerin gelişimleri hakkında konuşulmalıdır. Problem durumlarında ailelerin konuşmalarına yer verilmeli gerekirse toplantı dışında bireysel görüşmelerde yapılmalıdır.

Öğretmen, öğrencilerini yakından tanımaya çalışmalı ve çocuk için aileden gerekli yardımı ve desteği almaya çalışmalıdır. Öğretmen, velileri farklı yönlerle sürece dâhil etmelidir (Gökçe, 2000). Okuldaki faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesi ve niteliğinin artırılabilmesi eğitim-öğretim sürecine ailelerin de katılması ile mümkün olabilmektedir. Ailenin sürece dâhil olması ile öğrenci davranışlarında da olumlu değişimler meydana gelmektedir (Genç, 2005). Ailelerin çocuklarını destekleyici bir tutum içerisinde olması çocukların okul başarısının en

önemli şartıdır. Ayrıca ailenin sosyo-ekonomik düzeyi ve eğitim anlayışı okula karşı olan bakış açısını etkilemektedir.

Araştırmanın Amacı

İlkokul yılları çocukların gerek kişilik gelişiminde gerekse de örgün eğitimin ileriki basamaklarında kritik önem taşıyan yıllardır. Bu dört yıllık süreçte okulunu, sınıf öğretmenini seven çocuk akademik anlamda başarıya yaklaşacaktır. Bir de veli desteğini arkasına almış bir çocuk, yanına almış bir sınıf öğretmeni çocuk için en büyük artı değer olacaktır. Veli desteğini almak için de en önemli fırsatlardan birisi veli toplantılarıdır. Bu kapsamda yapılan bu araştırmanın temel amacı, sınıf öğretmenlerinin ve velilerin veli toplantılarının verimliliğine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesidir.

Alt Amaçlar

Çalışmanın amacı kapsamında aşağıdaki soruların yanıt bulması amaçlanmıştır;

Sınıf Öğretmenlerinin görüşlerine göre;

1. Bir eğitim-öğretim yılında kaç tane veli toplantısı düzenleniyor ve bu sayı neye göre belirleniyor?
2. Veli toplantılarının ailelere bildiri mi nasıl sağlanıyor?
3. Ailelerin veli toplantılarına katılım düzeyleri nasıl değerlendirilmektedir ve anne ve baba katılım oranlarında farklılık gözlemlenmekte midir?
4. Ailelerin veli toplantılarına katılım düzeylerinin düşük olmasının nedenleri nelerdir?
5. Ailelerin veli toplantılarına katılım düzeylerini arttırmak için uygulanabilecek stratejiler nelerdir?
6. Veliler ile veli toplantıları dışında görüşme nasıl ve ne sıklıkla sağlanıyor ve bu görüşmelerde öne çıkan konuları nelerdir?
7. Genel olarak veliler sınıf öğretmenleriyle ve okul yönetimi ile iş birliği içinde midir?

8. Düzenlenen veli toplantılarının öğrenciler üzerinde olumlu veya olumsuz etkileri nelerdir?

9. Veli toplantıları sırasında sınıf öğretmenlerinin rahatsız olduğu konular nelerdir?

Velilerin görüşlerine göre;

10. Okulda düzenlenen veli toplantılarından haberdar olma durumu nedir?

11. Okulda düzenlenen toplantılardan önce toplantı ile ilgili yeterli bilgi verilme durumu nedir?

12. Okulda düzenlenen veli toplantılarına katılma sıklığı nedir?

13. Katılım sağlanamayan veli toplantılarına katılmama nedenleri nelerdir?

14. Veli toplantılarının içeriğini yeterli bulma durumu nedir?

15. Veli toplantılarını faydalı bulma durumu nedir?

16. Veli toplantıları dışında sınıf öğretmeni ile görüşme durumu ve öne çıkan konular nasıldır?

Araştırmanın Önemi

Eğitim kurumlarında başarı sağlanması ve kurumların hedeflerine erişebilmesi için öğrenciler aile ilgi ve yardımına gereksinim duymaktadır. Bu ilgi ve yardımın sağlanması için öğretmen ve veli arasında iletişim gereklidir. Okulda, aile ve velilerle en çok iletişimde bulunan kişiler öğretmenlerdir. Öğretmenler velilerle ilişkilerinde süreklilik sağlayarak okul aile bağı koparmamalıdır.

Öğretmenler, okullarda öğrencilerin eğitim-öğretim ihtiyaçlarını yerine getirmeyi üstlenmişlerdir ve bu anlamda görevleri oldukça yorucudur. Öğretmenler bu görevde tek başına görünseler de yalnız değildirler. Öğretmenler bu görevini yerine getirirken, okuldaki diğer çalışanlarla, okulun çevresi ve özellikle öğrencilerin aileleri ile iletişim içinde olmak durumundadırlar.

Özellikle ilkokul yılları ülkemizde velilerin eğitime, çocuklarının eğitimine en çok önem verdikleri yıllardır. Çocuklar için karizmatik otorite konumunda olan sınıf öğretmenlerinin önemi bu dönemde hem çocuklar için hem de velileri için azami düzeydedir. Öğretmen veli iletişimi de bu öneme paralel ne kadar sağlıklı gerçekleşirse o kadar çocuğun gelişimine katkı sağlayacaktır. Literatür incelendiğinde veli toplantılarını özellikle de ilkokul boyutunda veli toplantılarını inceleyen yeterli sayıda araştırmanın olmadığı görülmüştür. Bu açıdan bu araştırmanın sonuçlarının okullarda veli toplantılarına dikkat çekmesi, özellikle bu konunun önemli bir boyutu olan öğretmen görüşlerinin belirlenmesi ve bazı ihtiyaçların tespitinin yapılarak öneriler geliştirilmesi açısından önemli olduğu söylenebilir. Gerek veliler gerekse okul tek başına öğrencilerin gereksinimlerini karşılamada yeterli olamamaktadırlar. Bu sebeple özellikle ilkokul boyutunda sınıf öğretmenleri ve velilerin veli toplantıları hakkındaki görüşleri alınarak bu toplantıların verimliliği konusu araştırmada ele alınmıştır.

Varsayımlar

Bu araştırma, aşağıda verilen varsayımdan yola çıkarak yapılmıştır.

1. Okullarda görev almış sınıf öğretmenleri ve bu okullarda çocukları eğitim alan veliler görüşme formundaki sorulara içten ve yansız bir şekilde cevap vermiştir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma kapsam itibariyle;

1. 2018-2019 eğitim-öğretim yılı ile,
2. Muş ilinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin ve ilkokullarda çocukları eğitim alan velilerin görüşme formundaki sorulara verdikleri yanıtlar ile sınırlıdır.

Tanımlar

Bu araştırmada geçen kavramlar, aşağıdaki anlamları ile kullanılmıştır.

Veli: Bir çocuğun her türlü durumundan ve davranışlarından sorumlu olan kişilerdir (Özgüven, 2000).

Veli Toplantısı: Öğretmenin, öğrencinin, velinin ve okulun birbiri ile iletişimin sağlandığı toplantılardır (Çilkız, 2012).

Okul Aile Birliği: Okul ve aile arasındaki bütünleşmeyi gerçekleştirmek, veli ve okul arasındaki iletişimi ve iş birliğini sağlamak, eğitim öğretimi geliştirici faaliyetleri desteklemek, maddi imkanlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak ve okula maddi katkı sağlamak üzere kurulur (Oğan,2000).

Aile Katılımı: Aileleri destekleme, onlara eğitim verme ve eğitime katılımlarını sağlamada sistematik bir yaklaşımdır (Zembat ve Unutkan, 2001)

Bölüm II

Kavramsal Çerçeve

Ailenin Eğitimdeki Rolü

Aile, yasa, nikâh ve diğer sosyal değerler göz önünde tutularak normlara uygun bir şekilde bir erkek ve kadından oluşmuş toplumun en küçük nüvesidir. Ailenin eseri de çocuktur (Çakmaklı, 1995). “İnam’ a (1992) göre aile, doğal ve kültürel her türlü gerçekliğin ilk öğrenildiği; gerçekliğe açılan ilk kapı, dünya sahnesine çıkışta ilk dekor, oyuncuların tanındığı ilk güven, paylaşım, iletişim ve çevre ortamı; sevgiyi, hayal kırıklığını, gücü, güçsüzlüğü, bedenimizi, kendimizi, dilimizi tanıdığımız ilk kovanımız olarak tanımlanmaktadır.” (akt. Aslanargun, 2007). Ailenin eseri olan çocuğun sağlıklı yetişmesi ve başarılı olması için aileye birtakım görevler düşmektedir. Çocukta iyiye, doğruya, güzele, başarıya ilgiyi gerçekleştirmenin, onda kendi öz denetimini, kendi kendini yönlendirecek fikrin oluşmasını sağlamanın eğitimde ana ilke olması gerektiği ifade edilmektedir” (Altinköprü, 2004).

Eğitimin bu ana ilkesini gerçekleştirmeye çalışmak eğitimde kaliteyi sağlamaktadır. Eğitimli bireylerin yetişmesinde ailenin rolü önem arz etmektedir. Rol, “bireyin toplumda bir işlev yürütebilmek için önceden aldığı kimlik, belirlenmiş toplumsal statüye uygun olan beklendik davranış görüntüsü, kişideki istendik davranış biçimi üretecek söylem biçimi” (Tomanbay, 1999) olarak tanımlanmaktadır. Ailenin eğitimdeki rolü de öğrencinin başarılı olmasında okul-aile iş birliğinin sağlanmasına yardımcı olmak, başarının artmasında üzerine düşen görevleri yerine getirmektir. Okul eğitiminin çocuğun bütün kabiliyetlerini ve imkânlarını ahenkli bir şekilde gerçekleştirebilmesine, kendi kendini keşfetmesine, topluma bütün varlığıyla uymasına, en yüksek derecede verimli ve yapıcı olmasına imkân vermesi yönünden zorunlu olması gerektiği belirtilmektedir (Çakmaklı, 1995).

2020 yılı dünyanın tamamı için olduğu gibi ülkemiz için de bir pandemi tecrübesi yaşatması bakımından önemlidir. Çin’ de başlayan Covid-19 salgını küreselleşmenin ve

sınırların kalkmasının da kolaylaştırıcılığıyla dünya insanların birbirlerine bulaştırdıkları virüsün etkisiyle 500 bine yakın insanın ölümüne yol açarken yaşamın tüm boyutlarını etkilemiş, insan özgürlüklerini sınırlandırmıştır. Etkilenen alanların başında eğitim gelmektedir. Milyarlarca çocuk velileri gibi evlerine hapsolmuş ve okula gidememiştir. Bu ortamda bile teknolojinin sayesinde uzaktan öğretim imkanları kullanılarak eğitim hizmetleri gerek devlet gerekse de özel eğitim kurumları tarafından okul öncesinden üniversiteye kadar sürdürülmeye çalışılmıştır. Sünbül ve Yavuz' a (2004) göre de “toplumlarda okulların sayısının ve verimliliğinin artmış olması, evlerimize ve eğitim kurumlarımıza eğitim teknolojisinin girmiş olması eğitim ve öğretim etkinliklerinin devamlılığında ailenin ihtiyacını azaltmamıştır. Çünkü çocuğa en yakın olan, çocuğun gelişim özelliklerini en iyi tanıyan ailesidir. Eğitim ailede başlar. Çocuğun karakteri ve temel davranışları büyük oranda ailede kazanılır. Kazanılan temel davranışların farklılaşması çok zor olur”.

Çocuğun başarılı olması için ailelerin önem vermesi gereken bazı noktalar bulunmaktadır. Bu noktalar arasında evde huzurlu ve mutlu bir aile ortamının oluşturulması, dikkat dağıtıcı şeylerden arındırılmış uygun bir çalışma ortamı hazırlanması, evde okumanın alışkanlık hâline geldiği okuma saatlerin oluşturulması, çocuktan onun seviyelerine uygun olacak şekilde gerçekçi beklentiler içine girilmesi, verilen ev ödevlerinin çocuğun sorumluluğu olarak onun tarafından yapılmasına dikkat edilmesi, televizyonun kapatılması, öğretmenlerle sık sık konuşulması, başarılarını överken gerçekçi olunması, çocuğun moralini bozacak ve onu kaygılandırarak yanlış tutum ve söylemlerden uzak olunması olarak sıralanabilmektedir (Saygılı, 2013).

Anne-baba-çocuk ilişkisinde çocuğun duygusal, zihinsel, bedensel, sosyal açıdan sağlıklı bir şekilde gelişip yetişmesi onun ilkökul çağındaki başarılı bir hayatına temel teşkil etmektedir. Anne babanın ilkökul öncesi yaşamlarında çocukla olan ilişkilerinden bazılarında okula hazırlık amaçlı etkinliklere düzenli bir şekilde yer vermesi, çocuğun okul yaşantısında

gerekli olan becerilerinin daha çabuk gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Örneğin; okulöncesi dönemde çocuğa yararlı olabilecek çizim, resim yapma, boyama, noktalardan oluşan basit bir şekil çizimi, şekil tamamlama, kum oyunu, karalama defterleri ve labirentli bulmacalar gibi yazı öncesi etkinliklerin yazma becerisinin gelişiminde yararlı olacağı belirtilmektedir (Yavuzer, 2001). Ayrıca sosyal hizmet uygulamaları ile hem okul öncesinde hem de ilkokulda yapılabilecek aile eğitimi programları ile ailelerin çocukların nasıl okula hazırlayacakları ve çocukların okul hayatında nasıl başarılı olabilecekleri hakkında bilgilendirilme çalışmalarının yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Okula başlayan çocuğun belirli bir zihinsel farkındalığa ulaşarak sınıf içi çalışmalarda başarılı olması yeterli olmayıp oyun ve diğer sınıf dışı çalışmalarda da başarıyı göstermesi için psiko-sosyal açıdan ve bedence gelişmesi gerekmektedir. İlk çocukluk döneminden itibaren ona kitap okunması, sinema, konser, resim galerisi ve müzeye götürülerek bunlar hakkında görüş alışverişinde bulunulması, okul öncesi evrede çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna gönderilmiş olması, okula hazırlık adına çocuğa sunulan önemli olanaklardır. Toplumdaki her bireyin birbirleriyle sağlıklı iletişime geçmesi için birbirinin etkili bir şekilde dinlemesi gerekmektedir. Bireyin yaşamında önemli bir becerilerden biri de dinlemedir. “Dinleme öğrenilmesi gereken bir yetenek olduğuna göre ailede ve okullarda bu yeteneğin küçük yaşlardan itibaren öğretilmesi gerekmektedir” (Çağdaş, 2012).

“Okula başlama, zihinsel, bedensel, duygusal ve toplumsal bakımdan bir hazırlıklı oluşu gerektirmektedir. Artık 6 yaş çocuğu gerçek hayata başlamaya hazır gibidir. O, öğrenme alanında çalışmaya ve gereken yetenekleri kazanmaya hazırdır” (Yavuzer, 2001). Çocuğun okula hazır olduğu 6 yaş sınırı ailelerin dikkat etmesi gereken husus olarak görülmektedir. “Aileden sonra çocuk refahı açısından aile-okul ilişkilerinin zarureti vardır. Okulun çocuğa ideale doğru sevk etmesi ve bunun için de aileyle aynı paralel de çalışması gereklidir” (Çakmaklı, 1995). Evde anne babalar tarafından okulda kazandırılan davranışların

desteklenmemesinden dolayı okul eğitiminde başarıya ulaşılması mümkün gözükmemektedir. Bu nedenle çocuğun başarısını artırmada anne, baba ve öğretmenin diyalog hâlinde olması gerekmektedir. Çocukların okullarını ihmal etme ya da sürekli okullarına gitmek, onlara sevgi gösterisinde bulunmamak, çocukları sadece öğrenci olarak görmek ise anne babaların yaptığı yanlış davranışlar arasında sayılmaktadır. Çocukların koşulsuz olarak sevgiyle büyütülmesi, onların hayatındaki değerlerine değer verilmesi gerekmektedir (Şenol, 2009). Şentürk ve Demir' e (2019) göre eğitime ilk ailede başlayan çocuk ailesinde pek çok konu hakkında etkilenmektedir. Ailede çocuğun hayatındaki yeri çok önemli ve değişmezdir. Toplumun en küçük parçası olmasına rağmen toplum için en büyük öneme sahiptir.

“Dört-beş yaş grubuyla, altı- sekiz yaş grubu arasındaki en önemli özellik ayrıcalığı, çocuğun iş sorumluluğunu kavrama, üzerine sorumluluk alma gücünü kazanmış olmasıdır”. Çocuğun sorumluluk bilincini ve sınırları öğrenmesi gerekmektedir. Çocuğu eğitmekle görevi olan aile büyüklerinin dikkat etmesi gereken önemli konulardan biri de çocuğun kendi haklarını ve aynı zamanda sorumluluklarını benimsemesi ve bu farkındalık içinde kendi hayatını, toplum içinde yaşamını şekillendirmesidir. Bu çocuğun değerlerle yetiştirilmesi ile sağlanabilir. Değerlerde keyfilik olmadığı için yol gösterici konumuna sahip kişi, çocuğun uyması gereken değerler ve kurallara kendisi de uymak ve hesap vermek zorundadır. (Cüceloğlu, 2003).

“Hayatının ilk yıllarında çocuğun dahil olduğu mikrosistemde aile fertleri, arkadaşları, akrabaları ve komşuları varken okul düzeninin sağlanması ile birlikte öğretmenleri, okul ve okul arkadaşları da bu mikrosisteme eklenmektedir” (Yazıcı, Nazik Kumbasar ve Akman, 2016). Okula başlamadan önce aile içinde kendini çoğunlukla kabul ettiren çocuğun, ailesinden tümüyle farklı özellikler taşıyan okula başlaması onun yaşamındaki en büyük olaylardan biri olmaktadır. Anne babaların çocuğun okul hayatı üzerinde durdukları temel sorun ders başarısı ve okuma yazma öğrenmesi olmaktadır. Oysaki bu süreçte dikkat edilmesi gereken nokta, yeni sorumlulukların yüklenmesi, zorunlu kuralların uygulanması, aile içinde tanınan ayrıcalıkların

ortadan kalkması ve sıradan bir birey olduğu düşüncesi olmaktadır (Altinköprü, 2004). Aile içinde, anne babası tarafından her yaptığı kabul gören ya da aile içinde baskı gören, sürekli eleştiri alan ve azarlanan bir çocuk okulda aynı tepkileri görmez. Çocukların her iki yerde de farklı tutumlarla karşılaşmaları bir süre sonra uyum güçlükleri yaşanmasına neden olabilmektedir. Bu gibi durumlarda anne, baba ve sınıf öğretmeni iş birliği yapmalı ve aynı tutumları izleyebilecek yolları saptamalıdır (Öz, 2003). İlkokul çağındaki çocuklar, akranlarınca ve ailelerince yeteneklerinin değerinin bilinmesini ve yetenekli olmayı istemektedirler. Kurallara ve yetişkinlerin beklentilerine uyum sağlama konusunda çoğunlukla yetenekli biri olarak saygı görme isteği, onları güdülendirir. Güç durumlarda çocukların çalışmalarını sabit ve istekli olarak devam ettirmelerine övgü destek olmaktadır (Yavuzer, 2001).

Okul, aileden sonra çocuğun en temel topluma uyum sağlama kurumu özelliği taşımaktadır. Çocuk eğitim kurumuna başladığında özümsemesi lazım gelen bilgileri ve uyulması gereken kuralları bulmaktadır. Çocuk okul olgunluğundaysa ve birlikte yaşamaya yatkınsa okula uyumda zorluk çekmemektedir. Ailenin yanlış tutumu ya da kişilik özellikleri sonucu çocuk kalabalık ortama, çalışma ve oynamaya alışkın değilse okula uyumda zorlanmaktadır. Okula hazır oluş çocuktan çocuğa değişiklik arz etmektedir. Bu da hem çocukların okula başlama yaşını hem de okula uyum biçimini etkilemektedir. Çocuğun evde kurallarla tanışması ve evdeki kuralların okulla birbirine paralellik arz etmesi çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmaktadır. Çünkü “evde var olan davranış kuralları ve beklentileri okulda var olanlar ile uyumlu olursa, öğrencilerin her iki ortamda uyum sağlamaları kolay olacaktır” (Dupper, 2013).

Çocuğun yaptığı güzel davranışların ise takdir edilmesi gerekmektedir. Çünkü “çocuk; faydalı bir davranış gösterdiği, bir beceride bulunduğu, bir işi tamamladığı vakit bu başarıyı önemsememek veya saymamak son derece sakıncalıdır”. İlkokul çağındaki bir çocuğun benlik

algısı onun akranlarından sağlanan geri bildirimlere bağlı olmaktadır. Ancak çocuğun benlik değerinin geliştirilebilmesinde ailesinde ve toplumdaki diğer fertlerle arasındaki olumlu ilişkiler etkili olmaktadır. Yüksek benlik saygısı olan çocuk başarılarını kendi emeği ve becerisi olarak görmekte, başarısızlığa uğradığında daha iyisini yapmak için motive olmakta ve kendi kontrol duygusunu hissetmektedir (Yavuzer, 2001). Çocuğun hayatı boyunca başarılı olmasındaki faktörlerden biri olan özgüven duygusunun temelleri aile tarafından atılmaya başlamaktadır. Bebeklikten itibaren çocuğun yaptığı yanlış ya da olumsuz davranışlarda onu aşağılamak çocukları güvensizliğe itmektir. “Çünkü çocuk bir kez başarısızlık fikrine sahip olursa yeni beceriler edinmeyi istemeyecektir ve sonunda karamsarlığa düşecektir” (Saygılı, 2013).

Anne babanın çocuğunun mükemmel olması için aşırı bir hırsla girmesi doğru kabul edilmemekte olup çocukların olduğu gibi kabul edilmesi, çocuğun ebeveyn tarafından iyi tanınıp onun kabiliyetleri ölçüsünde beklentiler içerisine girilmesi gerekmektedir. Çocukların olmaları gerektiği gibi değil, oldukları gibi kabul edilmeleri gerektiği belirtilmektedir (Kalkınç, 2004.). Çocukların aileleri tarafından yalnızca performanslarından ve başarılarından dolayı sevildikleri hissine kapılmamaları gerekmektedir. Aksi takdirde bu çocuğun anne baba arasında duygusal duvarlar örmesine, sevmek ve kabul görmek için sürekli çabalaması gerektiği düşüncesine sahip olmasına neden olabilmektedir. Çocuğun anne babası tarafından onların çocuğu olduğu için sevildiğini hissetmesi gerekmektedir (Saygılı, 2013).

Çocuklara öğrenme ve çalışma hevesi verebilmek için çocuğa örnek olunması gerekmektedir. Örneğin; çocuğun örnek alabileceği kişilerin üzerine aldığı işi özenle ve konsantre olarak yapmaya çalışması, düzenli ve derli toplu olması, işlerini serinkanlılıkla ve sakin bir şekilde yapması, bilgilerini paylaşması, ihtiyacı olduğu zaman çocuktan yardım istemesi gerekmektedir. Sorumluluk becerisinin kazanılması aile bireyleriyle çocuk arasındaki sevgi bağının kuvvetli olmasına bağlı olmaktadır. Çocuğun yaşı ve seçimine bağlı olarak

çocuğa sorumluluk kazandırılması noktasında seçme özgürlüğünün verilmesi gerekmektedir. Çocuk ebeveynlerden kabul edilebilir bir istekte bulunuyorsa, kısaca evet demek yerine ona seçme özgürlüğü vermek adına, onun bir seçim özgürlüğü olduğunu vurgulayıcı ifadelerin kullanılabilmesi belirtilmektedir. Çocuğun bir işi kendiliğinden yapmaya istekli ve hazır olması onun o iş sorumluluğunu kazanmasına hazır olduğunu göstermektedir. Bir çocuğun kendi kendine yemek yeme becerisini kazanması da onun sorumluluk becerisini kazanmasında etkili olan faktörlerden sayılmaktadır. Çocuk eğer ev işlerinde yardımcı olmaya istekliyse ona yapabileceği işler verilerek sorumluluk becerisini kazanmasına yardım edilmesi gerekmektedir. Çocuğa yaşına uygun yapabileceği uygun işler verilmesiyle de aile içindeki sorumluluk paylaşımı oluşturulabilmektedir (Altınköprü, 2004).

“Çocuk kendi sorumluluklarıyla kendi başa çıkmalıdır. Çocuğun sorumluluğunu üstlenip, problemini çözümlenmeye çalışan aileler, hayatları boyunca bu tür bir sorumluluk sahiplenmiş olurlar.” (Yavuzer, 2001). Birinci sınıftan itibaren ödev sorumluluğunun çocukta olduğunun anne baba tutumlarıyla ve tavırlarıyla çocuğa anlatılması gerekmektedir. Ev ödevi ilkokulda fazla büyütülmemelidir. Ev ödevinde önemli olan çocuğun kendi başına bir şeyler yapma, tek başına çalışma becerisini kazandırabilmektir. Bu nedenle sınıf öğretmenlerinin öğrenci becerilerine göre ödev vermelerinin daha sağlıklı sonuçlar vereceği düşünülmektedir. Ev ödevi konusunda ana babaya düşen görev “çocuğun ödevlerine gereken önem ve ilgiyi göstermek; gerekli malzeme, araç ve gereçleri kullanımına sunmak; zorlandığı vakitlerde açıklama yapmak ve yardıma gereksinim duyduğu zamanlarda ona bunu sağlamaktır”. Anne-babanın çocuğa karşı tutumları, aile içi ilişkiler, aile bireylerinden birinin ölümü, boşanma, sosyo-ekonomik durumu, anne-babanın eğitim durumu, anne-babanın eğitim kurumuna karşı davranışları ve çocuktan akademik anlamda istekleri ve çocuğun ders çalışma ortamı gibi sebepler çocuğun başarısını etkilemektedir (Yavuzer, 2001).

Ailenin Eğitime Katılımı ve Okul Başarısı

Eğitim yalnızca okulda gerçekleşmez ve eğitim açısından okulun dışındaki en destekleyici etken ailedir (Erdoğan, 2000). Aile bireyin yaşamında doğumla başlayan ilk ve en etkili eğitim basamağını oluşturmaktadır.

Okullardaki formal eğitim kalitesinin yükseltilmesi, öğrencilerin daha başarılı olması, yıllardır eğitim bilimlerini meşgul eden konulardan biridir. Öğrencilerin eğitimi genel olarak değerlendirildiğinde, eğitime informal kaynakların da etkisinin olduğu anlaşılmakta, aileler de bunların başında gelmektedir. O halde, aileler, eğitime katkı sağlayan informal kaynaklar arasında büyük önem taşır (Erdoğan & Demirkasımoğlu, 2010).

Ailenin çocuğun eğitim faaliyetlerine dahil olmasının, örneğin okul faaliyetlerini gözlemlemesi, çocuğu öğrenmesi için cesaret vermesi çocuğun okul başarısıyla direkt bağlantılıdır (Henderson,1987).

Çocuk eğitim kurumuna başlayınca, anne-baba ile başlayan eğitimin bir bölümünü okullar sahiplenmektedir. Fakat aile asla çocuğu eğitiminden kendini tamamıyla yok sayamaz (Şişman, 2000). Çocuğun bilinçli bir gelişim gösterebilmesi, içinde bulunduğu koşulların uygunluğuna bağlıdır. Evdeki konuşma ortamı, özellikle anne-babanın okuma yazmaya karşı düşünceleri, çalışma ortamında farklı kitapların olup olmaması, çocuğun öz yeterlilik ve karakterini etkileyen ebeveyn ilişkileri çocuğun öğrenme durumuna getirdiği deneyimin niteliklerini belirlemektedir (Yıldız, 1999).

Şad' a (2012) göre "aile katılımı, eğitimde verimi artırmak için önemlidir. Aile katılımının tanımı, anne-babaların çocukların eğitim sürecinde yer almaları şeklinde yapılabilir. Buna göre, ebeveynlerin çocuklarla okul konusunda konuşmaları, ödevler için yardım etmeleri ve kontrol etmeleri, okul faaliyetlerinde yer almaları, çocukların öğretmenleriyle bire bir görüşmek veya veli toplantılarına katılmak için okula gitmeleri aile katılımına örnek olarak gösterilebilir."

Ailelerin çocuğun başarısı için dikkat etmesi gereken hususlar; aile-çocuk ilişkisi, okul öncesi dönemde çocukla geçirilecek zamanlarda okula hazırlık etkinlikleri, dinleme becerisi, okula başlama yaşı, okul-aile işbirliği, kural kavramını benimseme, çocuğu önemseme, çocukta benlik algısı ve özgüven, çocuğu kıyaslamama, sorumluluk bilinci kazandırma, plân yapma, çalışma ortamı, etkili ve verimli çalışma, spora teşvik, televizyon izleme takibi, okulla ilgili günlük konuşma, çocuğa yardım, okula devam, okul fobisi, okul araç-gereçlerin takibi, ailece geziye gitmek, uyku, beslenme ve kahvaltı, kitap okuma alışkanlığı, soru sormayı öğretme, ödül vaat etme, çocuklarda görülen davranış, gelişim ve uyum problemleri olarak sıralanabilir. Şentürk ve Demir' e (2019) göre aile faktörü çocuğu her yönden olduğu gibi başarı yönünden de etkilemektedir. Eğitimin ilk basamağı olan aile çocuğa derslerinde yardım etmez, ona yanlış tutumlar sergiler ve okulla iş birliği içinde olmazsa eğitimin hedeflerine tam anlamıyla ulaşamayacaktır.

Anne-babalar, hayatın bütün sahasında çocuğun ilerleme dönemlerinde etki sahibidir. İlkokul dönemine başlandığında ise bu etkiler, okul sürecindeki akademik başarısında daha ehemmiyet kazandırmaktadır. Okul başarısı kavram, zekâ, beceri, çalışma alanı ve öğrenme çabası gibi öğeleri içermektedir. Buna dayanarak bu öğelerin hepsinde ailenin çocuğa karşı pozitif etkisi ve davranma şekilleri önemli bir rol üstlenmektedir. Çocukların eğitim kurumlarındaki akademik başarısı okulun yapısı ve psikolojik ortamı kadar, ailelerin evde oluşturacakları çalışma alanı ve şartları ehemmiyet arz etmektedir. Ailenin hiç olmazsa çocuğu öğrenmeye teşvik etmesi, eğitim kurumunda öğrendiklerini pekiştirmesi ve yinelemek için çocuğa destek olması, yön vermesi çocuğun akademik başarısını arttırmak için destekleyecektir. Eğitim kurumlarında akademik başarıyı arttıran faktörlerin temelinde aile vasıfları ve ailenin çocuğa verdiği dayanak ilk sırada gösterilmektedir. Bunlar çocuğa ders çalışma imkânı sağlama, bilginin temellerine erişme bakımından destek olma, becerilerini meydana getirme ve ilerleyici alanlar ve materyal ihtiyacını sağlama, meydana getirdiği

ürünlerin önemli olduğunu hissettirmek gibi etkenlerdir. Ailesinin çabalarıyla öğrenmeye ve başarılı olmaya desteklenen, çalışma alanı oluşturulan, fikirlerine saygı verilen, düşüncelerini ifade özgürlüğü tanınan öğrencinin yaratıcılığı desteklenmektedir. Aile alanında ve fikirleri önemsenen çocuk, toplumdaki kişilerle iletişim kurduğunda kendine güveni sayesinde kendini öne çıkarmaktadır (Şişman, 2000). Çocuklara yapılan sert azarların yapılmaması ve onları küçük düşürücü yaklaşımın olmaması gerekmektedir. Çünkü ebeveynin çocuğuna söz geçirmek için onu küçük düşürmesi çocuğun bu yaklaşımı benimseyip aynı şekilde kullanmasına neden olacağı ifade edilmektedir (Yavuzer, 2001).

Ailenin Eğitime Katılımının Etkileri

Aile katılım çalışmaları çocuklar, ebeveynler ve okul-öğretmen üzerindeki etkileri olarak üç ayrı başlık altında incelenecektir. Çünkü katılım çalışmaları, her bir grup için farklı etkiye sahiptir.

Çocuklar Üzerindeki Etkileri

Aile katılım çalışmalarıyla kurulan birlikteliklerde çocuklar üzerine olumlu etkiler bırakılır. 1986 yıllarında Powel' in ortaya koyduğu düşünceye göre; çocuk eğitiminde okulun yanında sorumluluk alan ailelerin çocuklarında başarı düzeyleri yüksektir. Ailesinin desteğini hisseden çocuk da kendini güvenli ortamın içinde hisseder. Sanılanın aksine ailesi eğitimine destek veren çocuk, aile ile okul arasında kalmayıp; okula karşı daha olumlu düşünceler hisseder, okula güveni de artar (akt. Kandır, 2001).

Davies (2000) bu görüşle paralel olarak, okul ve aile birlikteliğine toplumu da katarak bu üç ögenin iş birliğinin çocuk üzerinde başarı şansını arttırdığını savunmaktadır. Özenli planlanan bir iş birliği ileride çocuklara akademik ve sosyal olarak başarı kapılarını açar. Aynı zamanda evde ailesiyle etkinlik yapan çocukta mental ve duygusal gelişim seviyesinde artış olur. Bu görüşü destekleyen bir düşünceye (Kurtuldu, 2010) göre; ev ve okul buluşmasıyla çocukta kendine güven olur, etkinliklere uyumu kolaylaşır, daha mutlu olur ve kalıcı davranışlar

edinmesi başarı oranını arttırır. Aile katılımının sağladığı bir diğer fayda da, çocukların dil ve bilişsel gelişim performanslarına olan olumlu yöndeki etkisidir. Yine aile katılım çalışmaları ile çocuklar, öğrenme eylemine odaklanır ve sınıf içinde kendilerini aileleri tarafından desteklenmiş hissederler.

Ebeveyn Üzerindeki Etkileri

Ebeveynler aile katılım çalışmalarıyla hem okulun hem de programın ayrılmaz bir parçası olurlar. Ebeveynlerin çocuk eğitimine katılımı ile sorumluluğun paylaşılması, sorunlara karşı duyarlılığı ve sağlıklı yaklaşımı da beraberinde getirir. Bu görüş temelinde Karip' e (2002) göre ebeveyn ile eğitimsel sorumlulukları paylaşmada dört evre bulunmaktadır (akt. Kurtuldu, 2010).

İlk evreye başlangıç evresi adı verilir ve bu evrede ebeveyn ile öğretmen karşılıklı olarak birbirini tanımaya, anlamaya çalışır. İkinci evre bilgilendirme aşamasıdır. Bu aşamada baş aktör ebeveynler olup kendilerinden isteneni ve yapabileceklerini bilmek isterler. Üçüncü evre birlikte karar verme aşamasıdır. Bu aşamada karşılıklı görüşler ele alınır. Hem öğretmen hem de ebeveyn yapacakları sonucunda ne elde edeceklerini konuşurlar. Son evrede ise, sorumluluğu paylaşma evresidir. Bu evrede hem öğretmen hem de ebeveyn sorumluluğunun bilincindedir (Karip, 2002). Ailenin çocuk eğitimi konusunda aktif olma sorumluluğunu taşıması ile çocuklarını anlama fırsatı okul tarafından onlara sunulmuş olacaktır. Aile ve okul arasında kurulan köprü ile veliler desteğin farkına varmakta ve eğitim çalışmalarına katılım istekleri artmaktadır. Sorumluluk bilincine varan velilerde iletişim yetisi gelişir, evdeki zaman doğru kullanılır ve okul, çocuğun eğitim ve gelişimi için ihtiyaç duyduğu bir alan olarak görülerek gözlerinde değer kazanır (Ömeroğlu ve Yaşar, 2004).

Bir diğer destekleyen açıklamaya göre de eğer öğretmenler ebeveynlerle iletişim halinde olmaya devam ederse çocukları daha ileri seviyeye ulaştır ve özgüvenli bireyler olurlar. Ailenin çocuklarıyla olan ilişkilerinden keyif alabilmesinin yolu çocuk ihtiyaçlarının doğru bir şekilde

giderilmesi ve bilgilerin yerinde kullanılmasıdır. Ayrıca iş birliğine giden aile ve öğretmen sayesinde ortak düşünceler ortaya konur ve verilen eğitim geçerliliğini yitirmez. Cömert'e (2002) göre ise aile katılım çalışmalarının ebeveynler üzerindeki diğer etkileri şunlardır;

- Çocuklarının eğitimi için kendi üzerine düşen görevlerin bilincine varır.
- Çocuğun gelişmesi için farklı birçok açıdan katkı sunar.
- Çocuğuyla ilgilenebildiği ölçüde kendine güveni gelişir.
- Kendi ilgi, yetenek, becerilerinin farkına varır.
- Çocuğun eğitimine verdiği destekle onlara saygısı artar ve onları birer birey olarak görür.
- Çocukla sağlıklı bir iletişim kurmaya başlar.
- Çocuğuyla ilgilenmeye zaman bulamayışını dert etmekten vazgeçip kendini suçlamayı bırakır.

Öğretmen Üzerindeki Etkileri

Okulların yürüttüğü eğitim ve öğretimin görev tanımı, değişen günümüz koşullarında farklılık göstermiştir. Amacına uygun bir eğitimde okulun üzerine düşen uygulanan eğitim programının aile ile birlikte yapılması zorunluluğudur. Okulu toplumdaki ayrılmayan bir parça olarak gören görüşe göre, ailenin varlığını yadsıyan eğitim yeterince gelişme kaydedemez. Öğrencilerin yüksek performansı için birlikte hareket etmesi gereken aile, öğretmen, öğrenci ve yöneticiler sayesinde okul da gelişme kaydeder (Kurtuldu, 2010).

Bazı uzmanlara göre aile, okulun yardımıyla çocuğun eğitimi için aktif katılımcıya dönüşebilir. Bunun için aileyi yakından tanıması gereken okul, ailenin uzmanlığı, deneyimleri ve görüşlerini bilerek bunlar doğrultusunda yapılacak uygulamalarla ailenin aktifliğini sağlayabilir. Okulların görevi, öğrencilerin ev ve çevrelerinin genişlemesi için destekleyici sistemleri oluşturmaktır. Cömert' e (2002) göre tamamlanmış, gereğine uygun bir aile katılım çalışması ile okul ve öğretmen arasında şu kazanımlar sağlanabilir;

- Okulun programını daha kolay gerçekleştirebilme,
- Eğitim hedeflerine ulaşma,
- Eğitimin sürekliliğini sağlama,
- Çocuğun çok yönlü gelişimine katkıda bulunma,
- Eğitimin kalitesini artırma,
- Sağlıklı iletişim sayesinde okul ve ailenin birbirini kolayca tanıyabilmesi ve problemleri çözebilmesi,
- Sorumlulukların paylaşılması.

Ailenin Eğitime Katılım Çalışmaları

Genel Olarak Okul Aile İş Birliği

Eğitim öğretim sürecinde okul aile iş birliğinin temel hedefi, öğrencilerin psiko-sosyal gelişimlerini ve okul başarılarını desteklemektir. Yıldırım' a (2006) göre öğrencilerin en önemli sosyal destek kaynakları anne babası, öğretmenleri ve arkadaşlarıdır. Bir öğrencinin başarılı olması ve duygusal, sosyal, zihinsel, cinsel, ahlaki, kişilik yönünden bütün olarak gelişebilmesi, ruh sağlığı yerinde birey olarak topluma katılabilmesi için özellikle anne babası ve öğretmenleri tarafından sağlıklı biçimde desteklenmesi, arkadaşlarıyla sağlıklı ilişkiler içinde olması gereklidir. Bunun için anne baba ve öğretmenler arasında ortak anlayış çerçevesinde iş birliği gereklidir. Bu bakımdan okul aile ilişkisi ve ortaklığının ana amacı aileler ile daha iyi bir iletişim kurup çocukların okul başarılarının artırılması için bu iletişimin geliştirilmesi şeklinde özetlenmektedir.

Okul ve sınıf uygulamalarına katılan veliler, okulun işleyişini, eğitim öğretim süreçlerini, kendi öğrencilerinin yanı sıra diğer öğrencileri, öğretmeni gözlemleme şansı bulmaktadırlar. Bu da velilerin okula daha fazla güven duymasını sağlamaktadır. Ayrıca veli katılım çalışmaları, velilere öğrencilerinin gelişimine katkı sağlayacak becerileri kazandırmaktadır.

Yapılan araştırmalar aile katılımının ilkokul öncesi dönemden başlayıp lise çağlarını kapsaması çocukların gelişimlerine ve okul yaşamlarına olumlu katkıları olduğunu göstermektedir (Titiz ve Tokel, 2015). Özellikle akademik yönden yüksek başarıya sahip okullarda aile katılımının akademik başarı seviyesi düşük okullara göre daha fazla olduğu görülmektedir. Nitekim etkili okullarda veli katılımı daha fazla gerçekleşmektedir. Okulların etkililiğinde büyük öneme sahip olan aile katılımının fazla olduğu okullarda öğrencilerin akademik ve yönünden daha başarılı oldukları belirlenmiştir (Ada ve Akan, 2007).

Aile katılımı ailelerin desteğini alarak okul programının gelişmesine katkıda bulunurken aile açısından da anne-babalık becerileri ve liderlik ruhlarını geliştirmekte ailelerin okulla ve toplumla ilişki kurmalarını kolaylaştırmaktadır. Daha etkin bir şekilde anne ve babaların eğitim sürecine dahil olması, okul ve ev arasındaki sürekliliği sağlayarak edinilen bilgi ve yeteneklerin desteklenmesinde katkı sağlamaktadır. Bu durum akademik başarının artmasına katkı sağlayacaktır (Erkan, 2010). Üstün (2010), okul ve aileler açısından okul aile işbirliğinin faydalarını şöyle şekilde sıralamaktadır;

- “Eğitimin sürekliliğini sağlamaktadır.
- Çocuğun gelişimine çok yönlü katkı gerçekleştirilmektedir.
- Okul, çocuklarla ilgili amaç ve hedeflerine daha kolay ulaşmaktadır.
- Okulun eğitim kalitesi artmaktadır.
- Okul, aile ile sorumlulukları paylaşabilmektedir.
- Okul programını daha kolay ve etkin bir şekilde uygulayabilmektedir.
- Ebeveynler çocukları ile daha verimli iletişim gerçekleştirmektedirler.
- Anne ve babalık yeteneklerinde ilerleme sağlanmaktadır.
- Ebeveynler çocuklarını daha nesnel ve derinlemesine tanıma fırsatı bulmaktadır.
- Çocukların yönelim ve ihtiyaçlarını fark edebilmektedir.
- Çocukların öğrenme süreçlerine canlı olarak dahil olabilmektedirler.

- Ebeveynlik rollerinin önemini özümseyebilmektedirler.”

Aile Katılım Modelleri

Cömert ve Güleç'e (2009) göre aile katılımı; ailelerin teşvik edilmesi, eğitilmesi ve eğitim sürecine katılmalarını sağlama, çocukların kazandıkları tecrübelerinin, evleri ile okulları arasındaki iletişim artması ve devamlılığı ile artırılmasına ve programların velilerin katılım ve katkıları ile farklılaştırılmasını amaçlayan sistematik bir yaklaşımdır.

Modelde taraf olma, karar alma sürecine dâhil olma ve öğretmen rolü üstlenme şeklinde üç tip aile katılımından söz etmektedir. Buna göre veli, evde, okulda toplum içinde bir taraf olarak sorumluluk almalı, okulda karar alma süreçlerine dâhil olarak okulun finansal sorumluluklarını paylaşmalı ve evde-sınıfta gönüllü öğretmen olarak öğretme becerilerini kullanmalıdır. Keith ve arkadaşlarına (1998) göre, aile katılımı dört boyutta tanımlanmıştır; ebeveynlerin çocuklarından eğitim kurumlarına ilişkin istekleri, eğitim kurumu-aile ve öğrenci arasındaki iletişim, ebeveynlerin eğitim kurumlarındaki etkinliklerine katılımı ve ebeveynlerin öğrenme etkinliklerine katılımıdır.

Fakat, ailenin sürece dahil edilmesinden kastedilen genellikle eğitim kurumu ile aile ilişkilerin de uygulanan katılım tipleri ya da bireysel etkinlikler olmasına rağmen; çalışmalarda kısıtlanmış tanımlardan farklı katılım bölümleri kullanılmıştır. Dodd ve Konzal'a (2002) göre, okulların veli ve toplumla olan iş birliği çalışmaları geçiş aşamasındadır. Okul ve ev arasındaki iş birliğini geliştirmeye yönelik bir sinerji modelinde düzenlenen etkinlikler sürdürülebilir uygulamalar şeklindedir. Bu modelde okul ve aileler sadece akademik gelişimi değil bireyin tüm gelişim sorumluluğunu paylaşmakta ve toplumsal katılım genişletilmektedir.

Bauch (1994) aile katılımı ile ilgili modelleri incelemiştir. Bunlardan ilki 1970' li yıllarda Ira Gordon tarafından geliştirilen, Sistemler Yaklaşımı'dır. Gordon'un sınıflaması katılımdan etkilenecek kurum ve hedeflere dayanmaktadır. Daha sonra Gordon ve Breivogel

tarafından ebeveynlerin okulla etkileşimlerinde üstlenmeleri gereken veya üstlenebilecekleri roller şu şekilde sıralanmıştır;

- Kendi çocuğuna öğretene
- Karar alıcı
- Sınıf gönüllüsü
- Yardımcı uzman
- Yetişkin eğitmen
- Yetişkin öğrenen

Bauch' ın (1994) incelediği bir diğer model, California temelli bir araştırma şirketi olan Sistem Geliştirme Kurumu'nun (The System Development Corporation) 1978'de aile katılım kategorileriyle ilgili gerçekleştirdiği geniş bir (The SDC Study) araştırmadır. Bu modelde yer alan kategoriler; okul ev ilişkileri, ev temelli eğitim, okul desteği, okulda eğitim, ebeveyn eğitimi, danışma gruplarıdır.

Bir diğer aile katılım modeli Berger'in (1991) "Rol Kategorileri Modeli'dir". Bu modelde Berger, ailelerin çocuklarının okul hayatına katılımıyla ilgili üstlenmeleri gereken veya üstlenebilecekleri altı rol ortaya koymaktadır. Bu roller; kendi çocuklarının öğretmenleri olarak ebeveynler, gözlemci olarak ebeveynler, kullanılan kaynak olarak ebeveynler, kaynak olarak gönüllü ebeveynler, geçici gönüllüler olarak ebeveynler, amaç belirleyici olarak ebeveynlerdir. Berger'in rol kategorisi, ebeveynlerin ev, okul ve diğer kurumlarda neler yapabilecekleri üzerine odaklanmıştır. Diğer aile katılım modelleri gibi aile eğitimini içermemektedir (Bauch, 1994).

Bauch' un incelediği bir diğer model, Epstein' in (1987) aile katılım modelidir. Epstein, her okulda olabilecek veya olması gereken aile katılım türlerini içeren eğitim kurumları aile iş birliğinin altı teması belirlemiştir. Bunlar:

- Yetiştirme: Ailelere çocuk yetiştirme ve öğrencilerinin okul eğitimini destekleyecek ev ortamını oluşturma konusunda yardımcı olmak için oluşturulmuş bir boyuttur.
- İletişim: Okul ve ev arasında sürekli iletişimi sağlama boyutudur.
- Gönüllülük: Okulların ailelerin gönüllü olarak öğrenci ve eğitim kurumları programlarına dahil edilmesi amacıyla eğitim, çalışma ve programlar geliştirdiği boyuttur.
- Evde öğrenme: Ailelerin evde öğrenme etkinliklerine katılması için ev ödevlerinin düzenli şekilde organize edildiği boyuttur.
- Karar alma: Okul aile birlikleri ya da diğer aile etkinlikleriyle ailelerin okul kararlarına dâhil edildiği boyuttur.
- Toplumla iş birliği: Toplum, iş, dernek, yüksek eğitim kurumları ve farklı toplulukların okul programları çalışmalarını ile öğrencinin öğrenmesi ve ilerlemeyi sağlamlaştıran kaynak ve çalışmaların organize edildiği boyuttur.

Epstein (2011), okul, aile ve toplum ortaklığına dayalı bir iş birliğini sağlamada çalışma ekiplerinin (Action Teams for Partnerships-ATP) öneminden söz eder. Okuldaki veli katılım çalışmalarını esas alarak çalışacak olan bu ekiplerin kuruluşunu beş adımda ifade eder;

- Okul-aile toplum katılımına yönelik takım üyelerini ve sayısını belirlemek amacıyla bir çalışma ekibini oluşturma (Create an action team for partnerships)
- Çalışmalar için gerekli kaynak ve fonu sağlama (Obtain funds and other support)
- Çalışmalar için bir başlangıç noktası tespit etme ve tanımlama (Identify starting points)
- En az bir yıllık eylem planı geliştirme (Develop a one-year action plan)
- Katılım programları geliştirme, sürdürme ve değerlendirme (Continue planning, evaluating, and improving programs)

Veli Katılım Çalışmaları

Okul amaçlarının gerçekleştirilmesinde, okul ve sınıf uygulamalarının etkinliğinin ve verimliliğinin sağlanmasında, sorumluluğu paylaşmada ve daha demokratik bir okul ortamının oluşturulmasında, öğrencilerin akademik başarılarında, duygusal gelişimlerinde ve sosyal beceriler kazanmalarında veli katılımının payı yadsınamaz. Ailelerin okulda eğitim, öğretim ve yönetim çalışmalarına dahil edilme nedenleri şu şekilde madde haline getirilmektedir (Chan ve Chui, 1997);

- Ebeveynler, çocuklarının ilk öğretmenleri olmaları sebebiyle dahil olmalıdırlar.
- Ebeveynlerin çocukları için hayatları süresince sorumlulukları bulunmaktadır.
- Velilerin katılımı öğrencinin öğrenmedeki başarı şansını artırabilir.
- Sürece dahil olmak ebeveynlerin bir hakkıdır.
- Ebeveynlerin dahil olması eğitim kurumlarının demokratikleştirme ortamının bir parçasıdır.

Bu doğrultuda ilgili alan yazın incelediğinde okullarda yapılan veli katılım çalışmaları bütüncül bir anlayışla incelenerek beş başlık altında ele alınmasının uygun olacağı düşünülmüştür. Bunlar (Özbaş, 2009);

- Tanıma sürecinde yapılan veli katılım çalışmaları
- Yönetime katılım sürecinde veli katılım çalışmaları
- Sınıf uygulamalarında veli katılım çalışmaları
- Sosyal etkinlikler ve öğrenci kişilik hizmetlerinin gerçekleştirilmesi sürecinde veli katılım çalışmaları
- Disiplin sorularının çözümünde veli katılım çalışmaları

Tanıma sürecinde veli katılım çalışmaları okulun bulunduğu çevreyi ve üyeleri olan velileri yakından tanınması ayrıca velilere, okul ve sınıf uygulamalarını tanıtmaları okul veli iş birliğinin temelini oluşturmaktadır. Okulun çevre ile ilişkilerinde en belirleyici unsur okul-aile

arasındaki ilişkisi ve iş birliğidir. Burada okula düşen görev okul aile ilişkilerini artırıcı tedbirler almak ve bu yönde sosyal faaliyetler düzenleyerek okulu çevreye anlaşılır bir dille anlatmaktır. Okulun çevresi ile kuracağı iyi ilişkilerde çevrenin okuldan beklentisinin bilinmesini ve çevrenin de okulu kabullenmesi sağlanacaktır (Pehlivan, 2001).

Aile katılımı çalışmalarını planlamada çevrenin ekonomik ve kültürel farklılıkları dikkate alınmalı, fakat bu farklılıklar başarısızlığın habercisi olarak görülmemelidir. Özellikle yüksek başarılı öğrencilerin ailelerinde, öğrencilerinin eğitimleri için daha yüksek beklentilere sahip olma eğilimi vardır. Ayrıca bu ailelerin okuldaki katılımları, başarısı düşük olan öğrenci ailelerine göre daha fazladır. Bu yüzden başarı seviyesi düşük olan öğrenci ailelerine daha çok rehberlik edilmeli ve okula katılımları teşvik edilmelidir. Okul çevre ilişkisinin temel amacı, okulun amaçlarını gerçekleştirmeye dönük bir yapıyı kurmak ve işleyişi sağlamaktır. Okul uygulamalarının önündeki engellerin belirlenebilmesi ve gereken önlemlerin alınabilmesi için çevre tanınmalı ve dikkate alınmalıdır. Okulun bulunduğu çevre tanındıkça çevresel olanaklar ve kaynaklar belirlenerek, bunların okulun amaçlarına göre harekete geçirilmesi kolaylaşmaktadır. Okul, çevreyi tanımakla birlikte kendini çevreye tanıtmakla da sorumludur.

Okul, amaçlarını ve bu amaçları sağlamak için çalışılan öğretim programı ve devam ettirilen etkinlikleri tanıtmak, bu konularda açıklama yapmakla sorumludur. Okulun bu görevini kurum yöneticisi gerçekleştirmektedir. Kurum yöneticisi etrafı eğitim kurumu hakkında bilgilendirerek, çevresel istekleri önemli ölçüde kontrol altına alıp eğitim kurumundan neler istenmesi gerektiği hakkında çevresel güç odaklarını bilgilendirme yolu ile yönlendirmesi gerekmektedir (Aydın, 2002).

Bu yüzden “ailelerle ve velilerle ilişkiler açısından okul ve birlik yönetimlerinin birlikte geliştireceği programlarla tanıma ve tanıtma odaklı çalışmalar önemlidir. Velilere okul ve birlik yapılarının, çalışma yöntem ve eylemlerinin açıklanması, tanıtma çalışmalarının ana konusu olmalıdır. Velilere açıklama, velileri bilgilendirme ve yönlendirme tutumları ana hedef

olmalıdır. Başarılı bir tanıtım çalışmasının temelinde okul ve birlik yönetimlerinin ailelerin, velilerin ve öğrencilerin gereksinimlerini ve isteklerini öğrenmeyi amaçlayan etkili bir tanıma çalışması yer almalıdır”.

Öğrencilere her yönden, olumlu kişilik özellikleri kazandırılması okulun amaçları arasındadır. Buna rağmen, öğrencilerin gelişimini olumsuz yönde etkileyen ve eğitimle belirlenen hedefler dışında kalan davranışlara ilişkin disiplin sorunları yaşanmaktadır. Bunlar; öğretim etkinliklerine zamanında katılmama, devamsızlık yapma, kendisine okulca sağlanan olanakları amacı dışında kullanma, okula yasak yayın ve malzeme getirme veya bunları kullanma, çevreye zarar verme, öğretmenlerine, arkadaşlarına veya çevresindeki başka bireylere saygısızca davranma, yalan söyleme, hırsızlık yapma, kopya çekme, görgü ve kıyafet kurallarına uymama, siyasi parti ya da etkinliklere katılma, anayasal niteliklere aykırı davranışlarda bulunma olarak sıralanabilir. Ayrıca ilköğretim okullarında, öğrencilerin bedensel, zihinsel, duygusal vb. bütün gelişim özellikleri açısından sağlıklı yönde geliştirilmelerine çalışılmalıdır. Bu nedenle yöneticilerin, okulda şiddetten uzak, güven dolu bir ortam yaratmak için, öğrenci aileleri başta olmak üzere, ilgililerle etkili iş birliği içinde bulunmaları gerekir (Dönmez, 2001).

Ailenin Eğitime Katılımı Türü Olarak Okul-Aile İş Birliği

Aslanargun' un (2007) aktardığına göre “Türk Milli Eğitim Sisteminde okul-aile ilişkilerinin ilerletilmesi hakkında cumhuriyet döneminin ilk zamanlarında önemli olduğunu söylemek mümkündür. İlk Milli Eğitim Bakanlarından Vasıf Çınar'ın ve İstanbul Üniversitesi hocalarından İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun konuşmalarında okul başarısında aile ilişkilerinin ve terbiyesinin ehemmiyeti üzerinde durulduğu ve okul-aile iletişiminin artırılması açısından çalışma yapılması gerekliliğinden söz edildiği anlaşılmaktadır” (Binbaşoğlu, 1995; Celkan, 2004).

Çınkır ve Nayır' ın (2017) aktardığına göre “Türk eğitim sistemi bakımından değerlendirildiğinde okul aile iş birliğinin 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’na dahil olan 14 ilkeden biri olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre “eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine destek olmak için okul aile arasında iş birliği sağlanır”. Diğer bir söyleyişle okulun amaçlarının sağlanması için okul aile iş birliğinin gerçekleştirilmesi lazımdır. Bu durumda eğitim kurumlarında okul aile birliklerinin kurulması konusu yasal düzenlemelerde de yer almıştır. Okul ile aile arasında iş birliğini sağlamak amacıyla ilk olarak 1940’lı yıllarda bir genelgeyle kurulan (Bayrakçı ve Dizbay, 2013) okul aile birliklerinin işleyişi okul aile iş birliği yönetmeliği ile düzenlenmiştir.”

Okul aile birlikleri kurulmadan önce okullarda okul koruma dernekleri adı altında başka bir birlik bulunmaktaydı. Bu birlik 5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanunun çıkarılması ile birlikte MEB’ e tabi olan eğitim kurumlarında olan ve eğitim kurumlarının fiziki ve teknik noksanlıkların tamir edilmesinin, veli ve öğretmen dayanışması ile eğitim verimliliğinin yükseltilmesi amacıyla kurulmuş olup, bu amaca hizmet için bağış niteliğinde para toplayınca kapatılması kaçınılmaz olmuştur (Şimşek, 2011).

Kapatılan okul koruma derneklerinin yerine ortaya çıkan sıkıntıyı gidermek adına 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 16.maddesine bakılarak MEB Okul Aile Birlikleri Yönetmeliği oluşturulmuş, oluşturulan yönetmelik 31.05.2005 tarih ve 25831 sayılı Resmî Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. 1739 sayılı Kanunu’nun 16. Maddesinde yapılan değişiklikle okul aile birliklerine birtakım görevler verilmiştir. Bu görevler; eğitim kurumlarının eğitim ve öğretim hizmetlerine etkinlik ve nitelik kazandırmak, okulların ve maddî olanakları sağlayamayan öğrencilerin mecburi ihtiyaçlarını tamamlamak adına; aynî ve nakdî bağışları kabul edebilir, maddî destek amacıyla sosyal ve kültürel çalışmalar ve kampanyalar düzenleyebilmek, eğitim kurumlarına ait olan kantin, açık alan, salon ve diğer

yerleri işlettirebilmek veya işletebilmek şeklindeyir. Tüm bu görevlerin yanına "ğrenci velileri hişbir surette bağış yapmaya zorlanamaz." kuralı da eklenmiştir (Koç, 2012).

Okul Aile Birliği Yönetmeliği çerçevesinde kurulan okul aile birlikleri, MEB' e bağlı resmi veya özel örgün ğretim okullarında bulunur. Okul Aile Birliği Yönetmeliğinde birliğin kuruluş amacı, okul ile aile arasında birliği sağlamak, veli ve eğitim kurumu arasında iletişimi ve iş birliğini gerçekteştirmek, eğitim-ğretimi ilerletici etkinlikleri katkı sağlamak, maddi olanakları olmayan öğrencilerin mecburi ihtiyaçlarını tamamlamak ve okula maddi destek olmak şeklindeyir (şimşek, 2011).

Okul aile birliği gibi bir iş birliğinin okullarda olması şeffaflık ve denetimin açıklığı ve çoklu katılım söylemlerini gündeme getirir. Yönetime katılan veliler aynı zamanda eğitim maliyetini de paylaşırlar. Bütün bu söylemdeki demokratik yaklaşımların okullarda da pratiğe dökülüp sergilenmesi beklentisini doğurur. Buna bağlı olarak, okul aile birliği çalışmaları kapsamı genişletilerek demokratik seşimler yapılması, yıllık bütçe yapılması, kültürel ve sosyal etkinliklerin planlanması ve uygulanması, uluslararası fonlardan faydalanılması için proje birimleri oluşturulması, okulun niteliğinin gelişimi amacıyla kaynak yaratılması gibi çalışmalar birlik çalışma kapsamına dâhil edilmiştir. Özetle, eğitimin yönetişim uygulamalarını hayata geçirmek adına eğitimde yerelleşmeye gidilmekte ve demokratik uygulamalar pekiştirilmektedir (Yolcu, 2007).

Okul Aile İşbirliğinin nemi

Okul, sosyal yaşamlarını devam ettirmek isteyen; bunun için eğitimi kurumsal hale getiren uygar toplumların ürünüdür. Okul haricindeki zamanlarında sosyal çevresinde olan çocukların, okul dışı ve okuldaki eğitimlerinin birbirini tamamlayıcı nitelikte olması büyük önem taşır (Karaman, 2007). Çaðımızda aileler, okulların desteği olmadan çocuklarını eğitemeyecekleri gibi, eğitim kurumları da, ailelerle işbirliği yapmadan öğrencilerini yeterli şekilde geliştiremezler (Kıncal, 1991). Günümüz eğitim anlayışında velinin sorumluluğu

çocuğunu eğitim kurumuna göndermekle bitmez. İyi bir veli bu süreçte eğitim kurumu ile bütünleşmelidir. Eğitim kurumunun tüm çalışmalarından haberi olmalı ve bu çalışmalara dahil olup öğrencisinin başarısını yükseltmelidir. Sadece bu durumda eğitim kurumuna ve öğrencisine karşı görevlerini gerçekleştirmiş olabilir. Veliler eğitim kurumunun gerçekleştirdiği tüm sosyal ve kültürel çalışmalara dahil olarak, eğitim kurumunun çevreyle olan iletişiminin artırılmasına destek olabilirler (Kuşcu, 2012).

Olumlu ve verimli bir eğitim alanı ancak öğretmen ve aile iş birliği ile oluşturulabilir. Çocuğun başarısına etki eden faktörler; ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, kültürel durumu, ailenin kullandığı dilin çocukla uyumu, ailenin bilgi birikimi ve tutumudur. Tüm bu faktörlerin çocuğun okulda öğrendiklerini destekler nitelikte olması başarıyı sağlar. Yapılacak iş birliğinde veli, eğitim sürecinin aktif bir üyesi olarak görülmeli ve destekçileri olmaları sağlanmalıdır. Çünkü amacına ulaşacak eğitim, ailenin ilgi ve yardımından geçer. Okuldaki eğitimin pekişmesi için okul dışı çevre bir hayli önem taşır. Okul dışı çevrenin ne kadar önemli olduğu bu çevrenin eğitimi tamamlayıcı özelliğinden kaynaklanmaktadır (Ataç, 2003).

Okul ve aile, çocukların mevcut potansiyellerinin dışarı çıkması ve toplumun istediği ölçüde tutum geliştirmesini sağlama hedefi ile karşılıklı gayret gösterirler (Atayeter, 2004). Eğitim için ihtiyaç listesi ve beklentilerin paylaşımı okul ile ailenin iş birliği amacıyla bir araya gelmesiyle gerçekleştirilir. Okulun eğitim konusunda birliktelik sağlaması gerektiği temel kurumlardan biri aile olduğu için; okul sisteme yenilikler getirirken aileleri bilinçlendirme ve onların desteklerini alma gibi çalışmalar yapmıştır (Ergin, 2007).

Eğitim programını başarıya taşıyacak öğrenciyi merkezine alan bir eğitim öğretim programı uygulamasında bazı güçlükler ortaya çıkar. Sınıfların çok kalabalık oluşu ve okullarda yeterli sayıda donanımın bulunmaması, öğrencinin ev ödevinin çok fazla oluşu, çocukların ödevlerden vakit bulamayıp sosyal alanlara yönelemeyişi, çocuğun yeteneklerinden bihaber olan velilerin farklı beklentileri, öğretmenlerin programı uygulama ve sonrasındaki

değerlendirme sürecindeki deneyimsizlikleri bu sorunların bir kısmını oluşturur (Başol, 2007). Eğitim bilimleri alanında 1980 yılından sonra yapılan çalışmalar göstermiştir ki ailesinin katılım gösterdiği ve okulla iş birliği içinde olduğu çocukların başarıları orantılı bir şekilde artış göstermiştir (Gümüşeli, 2004). Bu amaca uygun olarak, çocuğu yanlış yönlendirmemek ve öğretmen ile veli arasındaki karşıtlığı gidermek adına veliler de okul eliyle eğitilmelidir.

Yapılan çalışmalara örnek oluşturan 2005 öğretim programı değişikliklerinde, bireyin öğrenme ihtiyaçlarına göre eğitilmesi gerektiğini kabul etmektedir. Öğrenen merkezli bir anlayışla hareket eden bu programa göre, eğitim sisteminde öğrencilerin yetiştirilmesi ve ihtiyaçlarının doğru belirlenmesi, ancak amacına uygun yapılan okul-aile birliği çalışmalarıyla sağlanabilecektir. Okulda yapılan toplantılarda veliye sadece çocuğun başarıları ve sınıftaki davranışları anlatılmamalı; aynı zamanda çocuğun sağlıklı gelişimi için nasıl hareket etmesi gerektiği konusunda da bilgilendirme yapılmalıdır (Karaman, 2007).

Okul Aile İşbirliğinin Okula Katkısı

OAB' lerin ekonomi, eğitim, sosyal ve iletişim alanlarında bir takım görev ve sorumlulukları vardır. Veli ile okul arasında koordinasyonu sağlayıp iletişim kurmak, eğitim ve öğretim faaliyetlerini desteklemek, yoksul öğrencilerin okulla alakalı gereksinimlerini karşılamak gibi görevleri bunlardan bir kısmıdır. Okul aile iş birliğinin okula katkıları iletişim, sosyal içerik, eğitim ve ekonomik olarak incelenmiştir.

İletişim

Temelde okul ve okulun bünyesinde barındırdıklarının çalışma amacı, öğrenciye hizmet etmektir. Bu süreç öğrenci merkezli olarak değerlendirildiğinde, bireye hedeflenen eğitimde sadece okul personelini baz almak yetersiz bir anlayıştır. Okul, bulunduğu çevre ile zaruri olarak iletişim halinde olmalıdır. Bahsi geçen birliğin iletişim boyutundaki katkısı OAB yönetmeliğinin 6. maddesinde aşağıdaki gibi açıklanmıştır (Erden, 2005):

a) Öğrencilerin, Türk millî eğitiminin genel ve özel amaçları ile temel ilkeleri ve millî manevi değerler gözetilerek geliştirilmeleri amacıyla eğitim kurumu yönetimi, öğretmenler, veliler ve ailelerle iş birliği yapmak,

b) Okulun amaç ve ideallerinin sağlanmasına, eğitimde nitelik ve başarı için eğitim kurumunun stratejik plan araştırmalarına ve uygulamasına dayanak sağlamak, eğitimde imkân eşitliğine desteklemek ve öğretmenler kurulunca alınan kararların gerçekleştirilmesine dayanak sağlamak maksadıyla velilerle iş birliği oluşturulmalıdır.

Buna göre; OAB iletişim konusunda bir köprü vazifesi görerek okul çalışanı ile hizmetinden yararlanan çevre arasında önemli işleve sahiptir. Bu anlamda okulun dış çevresini de kapsayan çalışmaları vardır. Tüm bu bilgilere ek olarak; OAB kamu kurumlarıyla, sivil toplum kuruluşlarıyla eğitim amaçlı iş birliği yapmaktadır.

Sosyal İçerik

Okulun sosyal faaliyet alanlarını çeşitlendirip buralardan okul çevresinin yararlanmasını sağlamak OAB' nin görevleri arasındadır. Bunu sağlamak adına OAB, okulu bulunduğu sosyal ve kültürel çevreyle kaynaştırmak için çaba gösterir. OAB' ler aile birliklerinin kurumsal ve toplumsal kapsayıcılığını bir sorumluluk olarak yerine getirir. Bu kapsamda OAB' ler öğrencilerin çevresi ve okulla olan ilişkilerinde onlara iyi huy edindirmek ve bunun için önlemler almada okul idaresine yardım eder (Erden, 2005).

Okulun sosyal alanlarından faydalanılması için “Okullar Hayat Olsun Projesi” gibi projeler yürürlüğe sokulmuştur. Buna ilaveten sözü geçen projeler kapsamında okul idaresinden onay alan OAB' ler okulun mevcut olanaklarından yurttaşların yararlanması için fırsat sunar. Okulda yapılan spor alanındaki faaliyetler ve özel gün kutlamaları okulun sosyal görevlerini yerine getirmesi örneği olarak gösterilebilir.

OAB' lerin öğrencilerin gelişimine katkı sağlamak adına yürüttüğü bir diğer sosyal görevi ise; milli ve manevi değer aktarıcı özelliği bulunan sosyal ve kültürel etkinlikler, kampanyalar ve belirli gün ve haftalardaki kutlamalardır.

Sosyal dayanışma açısından anlamlı hale gelen OAB' nin bir diğer görevi ise; zorunlu ihtiyaçlarını karşılama yetisi olmayan öğrencilerin tespiti sorumluluğudur. Tespit sonucu ihtiyacı giderilen öğrenci sayesinde sosyal sorumluluğu yerine getiren birlik, günümüz koşulları dâhilinde önemli bir görevi başarmış olur.

Eğitim

Aile, çocuğun zihinsel, ruhsal ve bedensel gelişimine olumlu ya da tam tersi olumsuz etki edebilir. Temel bir ifadeyle, okuldaki eğitim ve öğretimin çocuk üzerinde daha sağlıklı ve verimli şekillenebilmesinde aile önemli bir yere sahiptir. Aileleri çağdaş bakış açısına sahip, duyarlı ve algılama becerisi yüksek olan çocukların, bu faktörlerin kendi başarılarına da doğru orantılı bir şekilde yansıdığı görülmektedir. Çelenk' in (2003) açıklamalarıyla desteklediği üzere; okul ile ortak program üzerinde görüş birliğinde ve düzenli iletişim içinde bulunan, bu ortak anlayış içinde çocuğuna eğitim desteği sağlayan velilerin çocuklarının okul başarılarının daha da yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Yapılan tespitler ışığında denilebilir ki aile ve okul iş birliği çocuğun başarısına önemli katkı sağlayarak onları özgüvenli bireylere dönüştürür.

Öğrencileri aktif hale getirerek onların performansını maksimuma çıkarmak isteyen OAB, kurul çalışmalarına destek olarak eğitim ve öğretim çalışmalarını geliştirir. Okul içerisinde öğrenci ve velilerin eğitilmesi adına kurs, konferans, tiyatro, gezi ve spor aktiviteleri gibi etkinlikleri yönetime sunan OAB' ler, böylece okula eğitim alanında destek vermiş olur. Ayrıca, okulun ulusal ve uluslararası projelere katılımını sağlamak, proje üretiminde öğrencileri desteklemek gibi görevler de OAB' nin sorumluluğundadır (Erden, 2005).

Ekonomik

OAB' nin oluşumunda ekonomik unsurlar daha ağır basmıştır. Eğitim öğretim faaliyetlerinin devam etmesi için kaynağa ihtiyaç duyan okullar, bu ihtiyaçların karşılanması için OAB oluşumlarına olanak sağlamıştır. Bina, personel ihtiyacının bir kısmı ve bazı araç ve gereçler sağlanırken destek olan bu birlikler, hükümetlerin karşılamakta zorlandığı zamanda ortaya çıkarak değişik çözümler üretmişlerdir.

Bu kapsamda kanunlar çerçevesinde OAB' lerin velilerden, işi hayatına atılmış mezunlarından, bağlantılı oldukları özel çevreden, resmî kurumlardan, iş insanları ve hayırseverlerden bağış toplama hakkı vardır. Tüm bu imkânların yanında okula gelir aktarmak için, okulun çıkardığı dergiyi satmak, okulun dergi ve formasına reklam sağlamak gibi faaliyetleri de gerçekleştirir. Ayrıca birlikler, kantini çalıştırma ve okul formalarının satımı için kar karşılığı bir mağazayla anlaşma gibi yollarla da okula gelir kazandırmaktadır (Çelenk, 2003).

Okullar, OAB sayesinde sadece eğitime odaklanır, OAB' ler okula ekonomik süreçte destek olarak eğitim sürecinin devamlılığında rol oynar. Böylece okul personelleri kendi görev kapsamına girmeyen alanda yorulmadan hizmetin kalitesini arttırabilir.

Okul Aile İşbirliğini Engelleyen Faktörler

Aslanargun' a (2007) göre “ülkede kullanılan yönetim şeklinin ve siyasal oluşumun özelliği ile vatandaş-devlet ilişkisinin sıkı bir şekilde olduğu görülmektedir. Bu hususta ülkede olan vatandaşların güç ve otoriteye, bu sebeple devlete karşı tutumu, bu gücün kurumlarından biri olan okullara bakış açısını da modellemektedir. Demokrasi fikrinin sahip olduğu, temel insan haklarının savunulmasında lazım yasal düzenlemelerin yapıldığı ve toplumsal hususlardaki gibi piyasa koşullarında da hoşgörünün savunulduğu gelişmiş ülkelerde, ailelerin eğitim kurumlarına daha dahil olacağı, dayanak sağlayacağı ve iş birliğini hedefleyeceği söylenebilir. Buna karşın temel hak ve özgürlüklerin korunmadığı ve vatandaşların kendilerini

güvensiz alanlarda hissettiği devletle veya bir kurumuyla olan iletişim de problemlidir.”

Gümüseli' ne (2004) göre “akademik başarıda aile katılımının önemi tartışılmaz olsa bile, okulda çalışan müdürler, müdür yardımcıları ve öğretmenler hep buna önem vermemektedir. Bazı müdür, müdür yardımcıları ve öğretmenler, aile katılımının eğitimde iş yükünün paylaşılmasını sağlayacağını düşünse de müdür, müdür yardımcısı ve öğretmenlerin büyük bir kısmı, bunun işlerine engel olacağını düşünmektedir. Bu düşünce de aile katılımına kapalı olmalarına sebep olur. Aile katılımı hakkında fazla bilgisi olmayan geri kalan müdür, müdür yardımcısı ve öğretmenler de aile katılımını bağışta bulunma, törenlerde yer alma, veli toplantılarına gelme vb. faaliyetlerden öteye gitmeyerek aile katılımının bununla yeterli olacağını düşünürler. Bunlar da aile katılımını engeller.”

Okul-aile arasında çocuğun eğitimini engelleyen sorunların kaynağı ileride doğabilecek başarısızlığı önleme açısından büyük önem taşımaktadır. Okul ile velilerin iş birliğini engelleyen belli başlı sorunlar aşağıda başlıklar halinde incelenmiştir (Gül, 2007):

Ana-babaların kendi okul yaşantılarının olumsuzluğu: Bir öğrencinin anne ya da babası geçmişinde okulla ilgili olumsuz deneyimlere sahipse, okulu bırakmış ya da okulda başarısız olmuşsa, bu durum çocuklarının okul yaşamına da olumsuz yansır. Böyle aileler çocuklarının okul hayatlarına ve eğitim çalışmalarına yeterince dahil olmazlar ve eğitim kurumlarıyla iletişim sağlamazlar. Burada öğretmenlere düşen, velilerin okula yalnızca çocuklarıyla ilgili sorun yaşandığında çağrılmamasıdır. Her dönem eğitim-öğretim sürecinin başında, planlanan düzenli periyotlarla velilere geri bildirimler verilmelidir. Veliyi okula gelmeye istekli kılabacak nitelikte görüşmeler veya etkinlikler gerçekleştirilmelidir.

Ailelerin ekonomik sorunları: Velilerin okula sadece maddi yardım yapması için çağrıldığı gibi yanlış bir yaklaşım söz konusudur. Böyle bir düşüncenin varlığı, aileleri okuldan uzaklaştırmakta başka alanlara yapabilecekleri katkılara da ket vurmaktadır. Bu duruma

ailelerin kötü ekonomik durumu da eklenince katılımın isteksiz olması kaçınılmaz olur. Öğrencinin her türlü eğitim masrafı, aile bütçesini destekleyecek şekilde okul tarafından karşılanabilmelidir. Okullar aileler için maddi beklentilerin olduğu bir kurum olmaktan çok gelişim ve bilimin ön planda olduğu çok amaçlı yapılara dönüştürülmelidir.

Ailelerin okula ayırabilecekleri zamanın kısıtlı olması: Çalışan anne ve babalar ya da ev kadını olan anneler okula yeterince zaman ayıramazlar. Çalışan ebeveynler, etkinliklerin genellikle mesai saatleri içinde olması sebebiyle katılmakta güçlük çekerler. Ev kadını olan anneler ise varsa diğer çocukların bakımı ve ev işleri nedeniyle okulla iş birliği içine yeterince giremezler.

Ailelerin eğitim düzeylerinin düşük olması: Eğitim düzeyleri düşük olan aileler, onlarla yeterince ilgilenilmemesi sonucu okul içinde nasıl davranacağını bilemediğinden okulla yakınlık kurmakta ve eğitimcilerle iletişim kurmakta güçlük çekebilirler. Çocukların ilgi ve ihtiyaçlarını doğru analiz edemezler, öğretmenleri ile uyumlu bir eğitim-öğretim atmosferi kurmakta zorluk çekerler. Çoğu öğrenci olumsuz davranışları ve söylemleri aile içinde öğrenmekte ve okula aktarmaktadır. Bu sebeple aile eğitimi çok önemli hale gelmektedir. Hiç kitap okunmayan bir ev atmosferinde büyüyen çocuk eğitim hayatında kitaplarla hep mesafeli olmaktadır.

Öğretmenlerin olumsuz tutumları: Öğretmenlerin aileler üzerinde, ailelerin yeterli zamanlarının yokluğu ya da yapılacak etkinliklere ilgisiz olacakları şeklinde olumsuz tutumları vardır. Velilere karşı gösterilen bu tutum yanlıştır. Çünkü aileler öğretmenler tarafından okula faydalı olmak konusunda yönlendirilmek isterler. Öğretmenlerin üzerinde oluşan baskı onları sınıf içinde otorite boşluğu yaratmaya itmektir. Keza uyarıp kızdığı bir öğrenci, velisine şikâyet ederek öğretmeni zor durumda bırakacak durumlara sebebiyet vermektedir. Bu tip olumsuz örnekler öğretmenleri daha çekinik davranmaya daha edilgen olmaya zorlamaktadır. Öğretmenler daha bilinçli ve davranış kazandırma yolunda aile ve çevre ile uyumlu olmalıdır.

Ev ve okul kültürünün farklılığı: Farklı kültürel yapılara sahip okul ve aileler birbirinden uzaklaşmakta ve iş birliğine gitmemektedir. Ailelerin okulda kendini yabancı hissetmemesi, iş birliği içinde olması için okulun kendilerine karşı birlik ve beraberliği sağlayacak bir yapıda ve vizyonda olması gerekmektedir. Her kesime hitap edebilmelidir.

Veli Toplantıları

“Okul öncesi zamanında çocuklarıyla gerekli şekilde alakalı olmayan, çocuklarının psiko-sosyal ve zihinsel ilerleyişini umursamayan, yalnızca biyolojik gereksinimlerini karşılayan velilerin, okul sürecinde çocuklarına olması gereken alakayı ve desteği vermesi umulamaz. Diğer bir anlatımla, çocukların biyolojik gereksinimleri olduğu kadar anne-baba sevgisine, anne babası tarafından şımartılmaya, anne- babasıyla zamana ve sohbet etmeye de gereksinimleri vardır. Doğduğu zamandan itibaren çocuğuyla vakit geçirmeyen, okula başlama dönemine kadar oyunlar oynayarak çocuğuyla iletişim sağlayamayan, çocuğunun yaşına bakmaksızın onunla bir birey olduğunu bilerek anlamlı iletişim sağlayamayan ailelerin, okul çağlarında sorumluluk sahibi olmasının pek imkânı yoktur.” (Aslanargun, 2007). Ülkemizde velilerin özellikle de eğitim seviyesi düşük velilerin okulla olan tek temasları veli toplantıları olmaktadır.

Başlangıçta olumlu bir ilişkinin temellerini atmak için; veli toplantıları okulun amaçlarını ve faaliyetlerini tanıtmak, oluşturulacak iş birliği ile ilgili görüşleri paylaşmak üzere gereklidir. Nitelikli bir okul veli iletişiminin oluşturulabilmesi amacıyla ilişkiler rastlantısal olmamalı, okul ve veli iletişiminin sağlanması için görüşmeler ve toplantılar yıllık, aylık ve haftalık olarak planlanmalı, programla desteklenmelidir (Vural, 2005).

Sünbül ve Yavuz’un (2004) aktardığına göre “ailelerin okulla iletişim noktalarına bakıldığında; veliler eğitim kurumlarına genellikle şikâyet, maddi destek istenmesi, öğrencinin akademik başarısı, tenkit vb. sebeplerle iletişim kurulduğunu söylemektedirler. Bu sebeplerin neticesinde ailelerde çoğunlukla çekinme, korku, boş vermişlik ve sinir duyguları

görülmektedir. Oluşan sorunları çözümlmek, velilerin çocuklarının eğitiminde aktifliğini devam ettirmek hedefiyle kısmi zamanlarla toplantılar tertiplmek, toplantılara birlikte dahil olmalarını istemek en faydalı metottur. Bu hedefle; resmî ve özel kurumlarda, kurum-aile ve öğretmenler arasında iş birliğini sağlamak, anne-babaları çocukların gelişim çağları ve başarı durumları hususunda bilgi sahibi yapmak, kurumu önemsemelerini istemek ve aktif bir biçimde eğitim çalışmalarına dahil olmaları için bir eğitim-öğretim döneminde en az iki defa ve okul idaresinin gereksinim hissettiği vakitlerde veli toplantıları yapılmaktadır.”

Bütün Kar, Uzun ve Gök' ün (2017) araştırmasına göre sınıf öğretmenleri ve okulöncesi öğretmenleri velileri eğitim ortamına dahil etmek için en çok kullandıkları yöntemin ev ziyaretleri, okuldaki etkinliklere velilerin de davet edilmesinden daha çok veli toplantıları olduğu ortaya çıkmıştır. Yiğit ve Bayrakdar (2006), okul veli toplantılarında aşağıdaki unsurlara dikkat edilmesi gerektiğini vurgulamıştır:

- Velilere, okulun hedefi anlatılmalı ve eğitim kurumunda uygulanan eğitim programları hususunda veliler haberdar edilmelidir.
- Toplantılarda katılım azlığı nedenini velilerin tutumuna bağlamak yerine katılımın azlığının asıl nedenleri incelenmeli ve bu problemin ortadan kalkması için lüzumlu olan önlemler alınmalıdır. Örnek olarak katılımın sağlanamaması kurumdaki bir vaziyetten kaynaklanıyorsa, bu vaziyet sonlandırılmalı ya da iletişim sıkıntısı varsa bu durum çözümlenmelidir.
- Kurumun yönetici kadrosu, kurumda çalışan öğretmenler, memur gibi bütün çalışanlar velilere takdim edilmelidir.
- Kurumun problemleri, velilerden istekler net, şeffaf ve münasip bir üslupla söylenmelidir.
- Sınıfla ilgili oluşturulan kurallar ve işleyiş ailelerle paylaşılmalıdır,
- Dersler sürecinde öğrenciden bireysel istenenler veliye açıklanmalıdır.

Veli toplantıları üç aşamada ele alınabilir (Sünbül ve Yavuz, 2004): Genel veli toplantısı, şube veli toplantısı, bireysel görüşmeler (özel görüşmeler).

Veli toplantılarına kurum yöneticileri, kurum psikolojik danışmanları (rehber öğretmenleri), sınıf rehber öğretmenleri ve branş öğretmenlerinin iş birliği sağlayarak dahil edilmelidir. Veli toplantılarında özetle aşağıda olan sebeplere uyulmalıdır (MEB,2002, akt. Sünbül ve Yavuz, 2004): “Veli toplantı konusunda önceden veliler bilgilendirilmeli, kurum maddi sebeplerle davet edildiğini düşünmemeli, velilerin kurumdan istekleri üzerinde konuşulmalı, kurumda uygulanan kurallar velilere aktarılmalı, çocuklardan becerilerinden fazla başarı beklenmemesi açıklanmalı, okul rehber öğretmeni velilere danışma servisini açıklamalı ve çocukların gelişim özellikleri konusunda bilgilendirmelidir. Toplantılarda çocukların başarılı olan kısımları ön plana çıkarılmalı, velilerin öğrencilerinden gururlanması sağlanmalıdır. Bireysel görüşme talep eden velilerle ayrı iletişim kurulmalıdır. Diğer bir yandan çocukların sosyal etkinliklere katılımın üzerinde konuşulmalıdır. Ek olarak öğrencilerin sosyal gelişimlerini tamamlamada arkadaşlık konusundan bahsedilmeli ve çocuklarında fark ettikleri hızlı, olumlu ya da olumsuzlukların önemi açısından bilgilendirilmedir.”

Milli Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu imzalı 2002 senesinde yayımlanan 2002/27 sayılı Okul-Veli İş Birliği Genelgesi kapsamında ve rehberlik programları çerçevesinde kurumlarda verilen rehberlik hizmetlerinin verimliliğini yükseltmek hedefiyle aile ziyaretleri, veli görüşmeleri ve aile eğitimleri yapılmaktaydı. İlgili genelgede öğretmenin amacı aile olmalı cümlesi ile "*Görevi, öğrenciyi eğitmek olan öğretmenin hedefi aynı zamanda öğrencinin ailesi de olmalıdır. Öğretmenler için nitelik eğitimde aileler ile iletişim ve iş birliği çok önemli bir yer tutmaktadır. Öğretmen-aile iş birliği ile ailelerin okula ve eğitime karşı olumlu tutum takınmaları sağlanabilir.*" hükmü var olmaktadır (WEB, 2019). 2002 yılında yayımlanan 2002/27 sayılı “Okul-Veli İş Birliği Genelgesi’nin 2017 yılında dönemim Milli Eğitim Bakanı

İsmet Yılmaz imzasıyla güncelliğini yitirdiği gerekçesiyle kaldırılması (MEB, 2017) ve bu konuda güncel bir genelge yayımlanmamış olması mevzuatta bir boşluk yaratmıştır.

Veli toplantıları konusunda Şişman ve Turan (2015) ise, planlanan bir gündemin önemine dikkat çekmişlerdir. Velileri toplantılara katılmaya teşvik etmek ve toplantı gündemi hakkında velileri önceden bilgilendirmenin önemine vurgu yapmışlardır. Bu gündem çerçevesinde okulun akademik, kültür faaliyetleri, spor faaliyetleri, sanatsal etkinlikleri incelenebilir, kurumun ileriye dönük planlarının anlatılabilir; okulun maddi kaynakları, maddi durumu ve donatımı ile alakalı problemler üzerinde ortak öneri ve çözümlerin geliştirilebilir olduğunu belirtmişlerdir.

Durmuş (2005), ise veli toplantılarında, öğretmenin önemli rolü olduğuna işaret ederek öğretmenlerin veli toplantısında dikkat etmesi gereken hususları şu şekilde sıralamıştır:

- Veli görüşmeleri sadece sorunların yaşandığı dönemlerde değil, her zaman ve düzenli olarak yapılmalı ve toplantı gündemi önceden belirlenmelidir. Daha önceden yapılan toplantılarda alınan kararlara ve yapılanlara ilişkin velilerle paylaşım yapılmalıdır.
- Toplantıya, sınıfın durumu hakkında genel bir bilgi vererek başlanmalı, öğrencinin ders durumu hakkında veliye bilgi verilmelidir.
- Anne babanın çocuğu yetiştirirken yaptığı hatalar yüzlerine vurulmamalı, çözüm önerileri velilerin anlayabileceği bir dille ifade edilmelidir. Çocukla ilgili sorunların belirlenmesi ve çözümünde ailesiyle birlikte hareket edilmelidir.
- Ailenin tepkisi ve heyecanı karşısında sakin olunmalı, gerektiği durumlarda rehberlik uzmanı veya psikologdan yardım alınmalıdır.
- Toplantı sırasında veya tek tek görüşmelerde notlar alınmalı, ailelere karşı verilen sözlerin tutulmasına önem verilmelidir.

“Okullarda yapılan veli toplantıları hem öğretmen hem veli açısından bir fırsattır. Çünkü veli toplantıları yoluyla ailelere düzenli değerlendirmeler yapıp, ev çalışmaları ve

çocukla ilgili gözlemler hakkında bilgiler verilir. Bu da değerlendirilen çocuğun faaliyetleri, akademik ilerlemesi ve sosyal durumu hakkında veliye yol gösterici ve yardımcı olur. Öte yandan, ailelerin çocuğun sınıfta ve farklı etkinliklerde katılımı hakkında öğretmenle uygun şekilde iletişim kurmasına ve koordinasyon sağlamasına yardımcı olur” (Aykol, 2019). Toplantılara ek olarak öğretmenler tarafından hazırlanan çocuklar hakkındaki kişisel raporlar, toplantı dışındaki bir zaman zarfında yapılan çocuklarla ilgili özel görüşmeler, anne ve babanın görmesine izin verilen açık sınıf uygulamaları gibi modern yöntemler öğretmenin sınıf içi uygulamalardaki başarısını yükseltmektedir. Bir eğitim- öğretim senesinde minimum iki defa veli toplantısı yapılmalıdır ki veliler öğrencinin gelişimi ve akademik durumu hakkında bilgi almış ve kendilerini okulun bir parçası olarak görmüş olsunlar (Ergin, 2007).

Bölüm III

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçlarının hazırlanması ve geliştirilmesi ve verilerin toplanması ve verilerin nasıl analiz edildiğine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada veli toplantılarının verimliliğine ilişkin veli ve öğretmen görüşlerini derinlemesine incelemek ve ortaya çıkarmak amacındaki bu araştırma nitel bir araştırmadır. Nitel çalışmalarda disiplinler arası olarak bütüncül bir yaklaşım kapsamında çalışmanın sorunu ele alınmaktadır. Bu şekilde bir olay, olgu veya durum, doğal ortamında ele alınarak bireylerin bunlara yükledikleri anlamların yorumlanması yapılmaktadır (Altunışık vd., 2010). Nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseni araştırmada kullanılmıştır. Olgubilim, bireylerin farkında olduğu fakat derinlemesine bilgi sahibi olmadığı olgular üzerine yoğunlaşmak olarak ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2015).

Araştırmada araştırmacı tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formlarıyla sınıf öğretmenleri ve velilerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Nitel çalışmada göz önünde bulundurulması gereken en önemli faktörlerden biri, araştırma grubuyla sohbet ortamında bir veri toplama sürecinin ayarlanmasıdır. Bu sayede bahsedilen doğal ortam sınırları içerisinde, katılımcıların duygu ve düşünceleri açıkça elde edilebilecektir. Nitel araştırmanın yaşanmış olayların bireylerde nasıl etki ettiğini belirlemek için yapılmış olduğuna dikkat edildiğinde, sohbet ortamında yapılacak veri toplama sürecinin önemi daha açık bir şekilde anlaşılmaktadır (Karataş, 2015)

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 Eğitim Öğretim yılında Muş ilindeki ilkokullarda görev yapan 112 sınıf öğretmeni ve bu okullarda çocukları eğitim alan 104 veli

oluşturmaktadır. Amaçlı örnekleme türlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme stratejisinin araştırmada kullanılması tercih edilmiştir. Bunun için cinsiyet, mesleki kıdem ve ilkokulun farklı sınıflarında (1., 2., 3. ve 4. sınıf) derse giren öğretmenler araştırma grubuna dâhil edilmeye çalışılmıştır. Bununla birlikte araştırmaya dahil edilecek ilkokullar seçilirken sosyo-ekonomik düzeyi birbirinden farklı velilerin bulunduğu ilkokullar olması tercih edilmiştir. Buradaki amaç da nitel araştırmalarda inandırıcılığın kriterlerine uygun olarak veri çeşitlemesi yapılmaya çalışılmıştır. Katılımcı sınıf öğretmenlerine ilişkin demografik bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur:

Tablo 1

Öğretmenlerin Demografik Bilgileri

Yaş	Ort. 29,3			
Cinsiyet	Kadın	Erkek		
	72	40		
En son mezun olunan okul	Üniversite,112			
Öğretmenlik hizmet süresi	Ort. 5,9			
Hizmet verilen sınıf	1.	2.	3.	4.
	30	33	24	25

Tablo 1’ de görüldüğü üzere katılımcı öğretmenlerin yaş ortalaması 29,4’tür. Katılımcıların 72’si kadın, 40’ı erkektir. Tüm öğretmenler üniversite mezunudur. Öğretmenlik hizmet süresine bakıldığında ortalama hizmet süresinin 5,9 yıl olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında birinci sınıflara hizmet veren öğretmen sayısı 30, ikinci sınıflara hizmet veren

öğretmen sayısı 33, üçüncü sınıflara hizmet veren öğretmen sayısı 24 ve dördüncü sınıflara hizmet veren öğretmen sayısı 25'tir.

Katılımcı velilere ilişkin demografik bilgiler Tablo 2'de sunulmuştur:

Tablo 2

Velilerin Demografik Bilgileri

Yaş	Ort. 36,3				
Cinsiyet	Kadın			Erkek	
En son mezun olunan okul	Okuryazar	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniv.
	4	12	16	47	25
Çocuk sayısı	1	2	3	4	5+
	2	29	32	25	16
Öğrenim gören çocuk sayısı	1	2	3	4	
	26	42	23	13	

Tablo 2' de görüldüğü üzere velilerin yaş ortalaması 36,3'tür. Formu yanıtlayan kadın veli sayısı 41, erkek veli sayısı 63'tür. Katılımcıların 4'ü sadece okuryazar, 12'si ilkokul mezunu, 16'sı ortaokul mezunu, 47'si lise mezunu ve 25'i üniversite ve üzeri düzeyde mezundur. Tek çocuğu olan katılımcı sayısı 2, iki çocuğu olan katılımcı sayısı 29, üç çocuğu olan katılımcı sayısı 32, dört çocuğu olan katılımcı sayısı 25, 5 ve üzeri çocuğu olan katılımcı

sayısı 16'dır. Öğrenim gören tek çocuğu olan 26, iki çocuğu olan 42, üç çocuğu olan 23, dört çocuğu olan 13 katılımcı bulunmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama araçları olarak araştırmacının tez danışmanı ile birlikte geliştirmiş olduğu “Veli Toplantılarının Verimliliğine İlişkin Veli Görüşme Formu” ve “Veli Toplantılarının Verimliliğine İlişkin Öğretmen Görüşme Formu” kullanılmıştır. Veli Toplantılarının Verimliliğine İlişkin Veli Görüşme Formu 7 sorudan ve Veli Toplantılarının Verimliliğine İlişkin Öğretmen Görüşme Formu ise 9 sorudan oluşmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formları oluşturulurken literatür taranmış, yapılan çalışmalar incelenmiş ve sınıf öğretmenleriyle görüşmeler yapılmıştır. Eğitim bilimleri doçentliği olan 2 öğretim üyesinin görüşleri alınarak hazırlanan formlar sınıf öğretmenleri ve velilere sunulmuş ve yapılan ön görüşmelerle soruların anlaşılabilirliği test edilmiştir. Bu aşamadan sonra son hali verilen formlar uygulamaya hazır hale gelmiştir.

Katılımcı velilere yöneltilen açık uçlu görüşme soruları aşağıda yer almaktadır:

1. Okulda düzenlenen veli toplantılarından haberdar oluyor musunuz?
2. Okulda düzenlenen toplantılardan önce size toplantı ile ilgili yeterli bilgi (Toplantının gündemi, toplantının süresi vb.) veriliyor mu?
3. Okulda düzenlenen veli toplantılarına ne sıklıkla katılıyorsunuz?
4. Eğer katılmadığınız veli toplantıları var ise bunlara katılmama nedeniniz/nedenleriniz nelerdir?
5. Katıldığınız veli toplantılarının içeriğini (görüşülen konular, sunulan bilgiler vb.) yeterli ya da yetersiz bulma sebepleriniz nedir?
6. Katıldığınız veli toplantılarını sizin ve çocuğunuz için faydalı buluyor musunuz?
7. Sınıf öğretmeni ile veli toplantıları dışında görüşme sağlıyorsanız nasıl, ne sıklıkla ve hangi konularda görüşüyorsunuz?

Katılımcı sınıf öğretmenlerine yöneltilen açık uçlu görüşme soruları aşağıda yer almaktadır:

1. Bir eğitim-öğretim yılında kaç tane veli toplantısı düzenliyorsunuz? Bu sayıyı neye göre belirliyorsunuz?
2. Veli toplantılarının ailelere bildirimini nasıl sağlıyorsunuz?
3. Ailelerin veli toplantılarına katılım düzeylerini nasıl değerlendiriyorsunuz ve anne ve baba katılım oranlarında farklılık gözlemliyor musunuz?
4. Sizce, ailelerin veli toplantılarına katılım düzeylerinin düşük olmasının nedenleri nelerdir?
5. Sizce, ailelerin veli toplantılarına katılım düzeylerini arttırmak için uygulanabilecek stratejiler nelerdir?
6. Veliler ile veli toplantıları dışında görüşme sağlıyorsanız nasıl, ne sıklıkla ve hangi konularda görüşüyorsunuz?
7. Genel olarak velilerin sizinle ve okul yönetimi ile işbirliği içinde olduğunu düşünüyor musunuz?
8. Düzenlenen veli toplantılarının öğrenciler üzerinde olumlu veya olumsuz bir etkisi olduğunu gözlemliyor musunuz?
9. Düzenlenen veli toplantıları sırasında rahatsız olduğunuz konular nelerdir?

Verilerin Toplanması

Veri toplama yönteminde ise görüşme tekniği kullanılmıştır. Mülakat ya da görüşme, bir hedef kapsamında karşılaşılan birden fazla bireyin soru ve cevap tekniğiyle birey ile ilgili bilgi edinmek amacıyla gerçekleştirilen bir veri toplama tekniğidir (Çetin, 1990: 5). Öğretmen ve velilerle yapılan görüşmeler gönüllülük esasına dayanarak gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerle ve velilerle önceden randevu alınarak gerçekleştirilen görüşmeler ortalama 25 dakika sürmüş ve ses kaydıyla izin alınarak kaydedilmiştir. Daha sonra ses kayıtları

Çözümlenmiş ve bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizine hazır hale getirilmiştir.

Verilerin Analizi

Görüşme yoluyla toplanan veriler içerik analizi tekniğı kullanılarak analiz edilmiştir. Olgu bilim çalışmalarında veri analizi yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmaya ilişkindir. Bu hedefle gerçekleştirilen içerik analizinde verinin kavramsal hale getirilmesi ve olguyu açıklayabilecek temaların meydana getirilmesi amacı bulunmaktadır. Yapılan görüşme sırasında tutulan notlar bilgisayar ortamında yazıya geçirilmiştir. Analiz sürecinde, her bir araştırma sorusuna yanıt olabilecek veriler araştırmacı tarafından çalışılarak belirlenmiş, belirli kategoriler altında gruplandırılıp, betimlenmiştir. İçerik analizi sürecinde veriler önce kodlanmış, kodlanan verilerin kategorileri oluşturup oluşturmadığı üzerinde inceleme yapılmıştır. Oluşturulan kategoriler tablolar kullanılarak yorumlanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin her birine kod numarası (Ö₁, Ö₂, Ö₃...Ö₁₁₂) şeklinde, araştırmaya katılan velilerin her birine ise (V₁, V₂, V₃...V₁₀₄) şeklinde kodlar verilmiştir.

Alan uzmanı ve araştırmacının analiz sonuçlarının paralelliğı, Miles ve Huberman' ın (1994) belirlemiş olduğu güvenilirlik katsayı formülü ile tespit edilmiştir. İçerik analizi sonucu elde edilen bulgular ise NVivo paket programı ile modellenmiştir. NVivo nitel veri analiz programına yüklenen ifadeleri araştırmacı inceleyerek kodlamaları yapmış, temaları, kategorileri ve alt kategorileri oluşturmuş ve bulguları yorumlamıştır.

Bölüm IV

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde sınıf öğretmenleri ve velilerden toplanan veriler ayrı ayrı analiz edilerek yorumlanmıştır.

Öğretmen Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin ilk alt problem olan “*Bir eğitim-öğretim yılında kaç tane veli toplantısı düzenliyorsunuz? Bu sayıyı neye göre belirliyorsunuz?*” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 3’ de verilmiştir.

Tablo 3

Bir Yılda Yapılan Veli Toplantısı Sayısı

Durum	<i>f</i>
Cevap vermeyen öğretmen	1
Toplantı yapmayan öğretmen	4
1 kez yapan öğretmen	3
2 kez yapan öğretmen	64
3 kez yapan öğretmen	12
4 kez yapan öğretmen	26
5 kez yapan öğretmen	1
6 kez yapan öğretmen	1

Tablo 3' de görüldüğü üzere sınıf öğretmenlerin geneli yılda 2 kez veli toplantısı düzenlemektedir. Bunu 4 kez veli toplantısı düzenleyen öğretmenler takip etmektedir. Ardından 3 kez, toplantı yapmayanlar, 1 kez, 5 kez, 6 kez toplantı düzenleyenler gelmektedir. Katılımcı öğretmenlerin 1'i soruyu yanıtsız bırakmıştır.

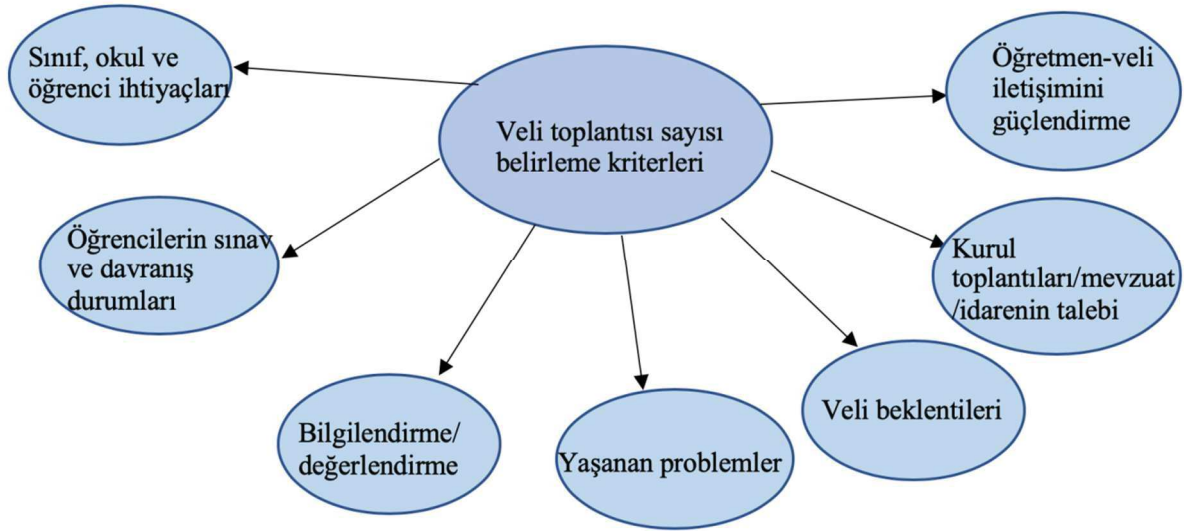
Sınıf öğretmenlerinin veli toplantısı sayılarını neye göre belirledikleri sorusuna verdikleri yanıtlar da Tablo 4' de verilmiştir.

Tablo 4

Öğretmenlerin Veli Toplantısı Sayısını Belirleme Kriterleri

Durum	<i>f</i>
Sınıf, okul ve öğrenci ihtiyaçları	36
Yaşanan problemler	9
Öğrencilerin sınav ve davranış durumları	23
Veli beklentileri	7
Bilgilendirme/değerlendirme	20
Kurul toplantıları/mevzuat/idarenin talebi	11
Öğretmen-veli iletişimini güçlendirme	5

Tablo 4' de sunulan öğretmenlerin veli toplantısı sayısını belirleme kriterlerine ilişkin modelleme Şekil 1' de verilmiştir.

Şekil1. Öğretmenlerin veli toplantısı sayısını belirleme kriterleri

Katılımcılara “Bir eğitim-öğretim yılı boyunca kaç tane veli toplantısı düzenliyorsunuz? Bu sayıyı neye göre belirliyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Verdikleri cevapların analizi sonucunda yedi tema ortaya çıkmıştır. Bunlar; “sınıf, okul ve öğrenci ihtiyaçları” (n=36), “öğrencilerin sınav ve davranış durumları” (n=23), “bilgilendirme/değerlendirme” (n=20), “kurul toplantıları/mevzuat/idarenin talebi” (n=11), “yaşanan problemler” (n=9), “veli beklentileri” (n=7), “öğretmen-veli iletişimini güçlendirme” (n=5) şeklindedir. Bazı katılımcılardan elde edilen verilerle birden fazla temaya ulaşılmıştır.

Katılımcıların görüşlerine bakıldığında, genellikle sınıf, okul ve öğrenci ihtiyaçlarının veli toplantısı sayısını belirlemede etken olduğu görülmektedir. Bu yöndeki bazı katılımcı cevapları şu şekildedir:

Ö₃ “2 tane. Sınıf ve öğrenci ihtiyaçlarına göre belirlemekteyim.”

Ö₁₁ “4 adet veli toplantısı düzenlemeye çalışıyorum. Sınıfımın ihtiyacı, okulun eksiklerine göre belirliyorum.”

Katılımcıların bazılarının yanıtlarından daha önce de belirtildiği gibi birden fazla temaya ulaşılmıştır. Bunlara bir örnek aşağıda sunulmaktadır. Sınıf, okul ve öğrenci ihtiyaçları temasına “veli beklentileri” teması da bu yanıt ile eklenmiş olmaktadır:

Ö₅“Dönem başlarında olmak üzere 2 defa düzenliyorum. Dönem başında öğrenci ihtiyaçlarını, veli beklentilerini belirlemek için düzenliyorum.”

Kimi katılımcılar ise veli toplantısı belirleme kriterini mevzuatta yer alan talimatlar, kurul toplantısı kararları ya da idare talebine göre belirlemektedir:

Ö₆“İki tane düzenliyoruz. Bu sayıyı öğretmenler kurul toplantısında alınan karara göre belirliyoruz.”

Ö₇“Her dönem iki tane toplam dört toplantı düzenliyoruz. Velilerin ve idarenin isteğine göre değişebilir.”

Ö₄₅“2 kere. Mevzuata göre.”

Kimi katılımcılar ise veli toplantısı düzenlemediklerini belirtmişlerdir:

Ö₂₇“Veli toplantısı düzenlemiyoruz. Gerekli oldukça velilerle iletişime geçiyoruz.”

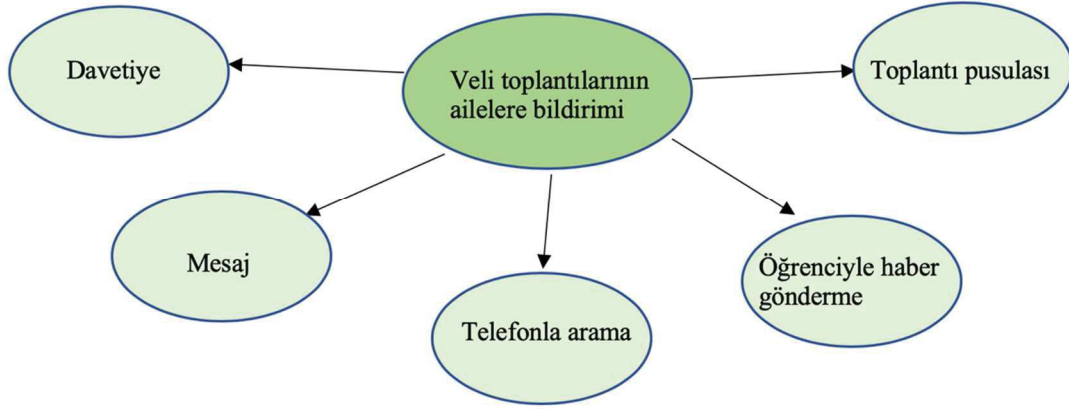
Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin ikinci alt problem olan “Veli toplantılarının ailelere bildirimini nasıl sağlıyorsunuz?” sorusuna verdikleri yanıtlar Tablo 5’ de verilmiştir.

Tablo 5

Veli Toplantılarının Ailelere Bildirimini Sağlama Biçimi

Durum	<i>f</i>
Davetiye	79
Toplantı pusulası	6
Mesaj	66
Telefonla arama	19
Öğrenciyle haber gönderme	8

Tablo 5’ de sunulan veli toplantılarının ailelere bildirimini sağlanma biçimine ilişkin modelleme Şekil 2’ de verilmiştir.

Şekil2. Veli toplantılarının ailelere bildirimini sağlanma biçimi

Katılımcı sınıf öğretmenlerine “Veli toplantılarının ailelere bildirimini nasıl sağlıyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Verdikleri cevapların analizi sonucunda beş tema ortaya çıkmıştır. Bunlar; “davetiye” (n=79), “mesaj” (n=66), “telefonla arama” (n=19), “öğrenciyle haber gönderme” (n=8), “toplantı pusulası” (n=6) şeklindedir. Bazı katılımcılardan elde edilen verilerle birden fazla temaya ulaşılmıştır. Bazı sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

Ö₂₁ “*Mesaj, davetiye, birebir arama, telefon görüşmesi.*”

Ö₁₆ “*Veli toplantı mektubu gönderiyorum. Ayrıca bütün velilerime mesaj ile haber veriyorum.*”

Kimi katılımcıların yanıtları ise tek temaya ulaşmaya yöneliktir:

Ö₁₂ “*Öğrenciler aracılığıyla.*”

Ö₂₂ “*Velilere bilgilendirme mesajı yolluyorum.*”

Elde edilen verilerin incelenmesi sonucunda tüm öğretmenlerin veli toplantılarının düzenlenmesi ve içeriklerine ilişkin planlama yaptıkları saptanmıştır (n=112). Bu nedenle ilgili soruya yönelik bir tablo oluşturulmamıştır.

Ö₅₅“*Toplantı öncesinde görüşülecek konular üzerine gündem maddeleri hazırlıyorum.*”

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin üçüncü alt problem olan “*Ailelerin veli toplantılarına katılım düzeylerini nasıl değerlendiriyorsunuz ve anne ve baba katılım oranlarında farklılık gözlemliyor musunuz?*” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 6 ve Tablo 7’ de verilmiştir.

Tablo 6

Öğretmenlerin Veli Toplantılarına Ailelerce Katılım Düzeyi Hakkındaki Görüşleri

Durum	f
Katılım yok	4
Katılım az	45
Katılım orta	21
Katılım yüksek	36

Katılımcılara veli toplantılarına ailelerce katılım düzeyini nasıl değerlendirdikleri sorulmuştur. İlk sırada “katılım az” ifadesi bulunmaktadır (n=45). Bunu “katılım yüksek” (n=36), “katılım orta” (n=21) ve “katılım yok” (n=4) ifadeleri takip etmektedir. Katılımcılar arasından 6 öğretmen, soruyu cevapsız bırakmıştır. Bazı sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

Ö₄₂ “*Beklentimiz tüm velilerin toplantıya katılmaları fakat katılım oranı beklentimizin biraz altında kalıyor.*”

Ö₃₂ “*Az. Yetersiz.*”

Ö₅₁ “*Hepsi geliyor.*”

Tablo 7’ de öğretmenlerin veli toplantılarına katılımında anne-baba farkına ilişkin görüşleri sunulmaktadır.

Tablo 7

Öğretmenlerin Veli Toplantılarına Katılımda Anne-Baba Farkına İlişkin Görüşleri

Durum	<i>f</i>
Fark yok	19
Anneler daha fazla	59
Babalar daha fazla	34

Katılımcılara veli toplantılarına katılımında anne-baba farkı olup olmadığı sorulmuştur. Buna göre katılımcıların büyük kısmının fark olduğunu, annelerin daha fazla katıldığını belirttikleri görülmektedir (n=59). Bunu babaların daha fazla katıldığını belirten öğretmenler takip etmektedir (n=34). Katılımcıların küçük bir kısmı ise anne-baba katılımı arasında fark olmadığını belirtmişlerdir (n=19).

Ö₆₂“Genellikle baba katılım oranı daha yüksek.”

Ö₆₁“Çoğunlukla anneler katılım sağlıyor.”

Ö₉₂“Hayır, eşit.”

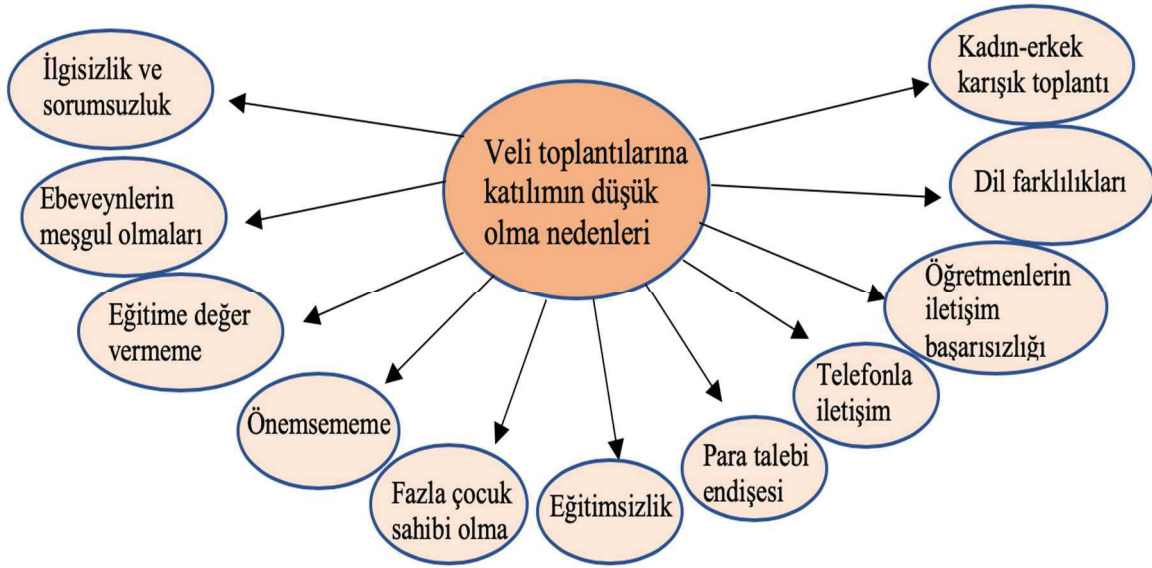
Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin dördüncü alt problem olan “Sizce, ailelerin veli toplantılarına katılım düzeylerinin düşük olmasının nedenleri nelerdir?” sorusuna verdikleri yanıtlar Tablo 8’ de verilmiştir.

Tablo 8

Öğretmenlerin Veli Toplantılarına Katılımın Düşük Olma Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Durum	<i>f</i>
İlgisizlik ve sorumsuzluk	61
Fazla çocuk sahibi olma	18
Önemsememe	25
Eğitime değer vermeme	31
Dil farklılıkları	3
Para talebi endişesi	9
Ebeveynlerin meşgul olmaları	33
Eğitimsizlik	10
Kadın-erkek karışık toplantı	3
Telefonla iletişim	5
Öğretmenlerin iletişim başarısızlığı	4

Tablo 8’ de sunulan öğretmenlerin veli toplantılarına katılımın düşük olma nedenlerine ilişkin görüşlerine ilişkin modelleme Şekil 3’ de verilmiştir.

Şekil3. Öğretmenlerin veli toplantılarına katılımın düşük olma nedenlerine ilişkin görüşleri

Yapılan analizde, öğretmenlerin veli toplantılarına katılımın düşük olma nedenlerine ilişkin görüşlerine yönelik 11 tema belirlenmiştir. Bunlar sırasıyla “ilgisizlik ve sorumsuzluk” (n=61), “ebeveynlerin meşgul olmaları” (n=33), “eğitime değer vermeme” (n=31), “önemsememe” (n=25), “fazla çocuk sahibi olma” (n=18), “eğitimsizlik” (n=10), “para talebi endişesi” (n=9), “telefonla iletişim” (n=5), “öğretmenlerin iletişim başarısızlığı” (n=4), “dil farklılıkları” (n=3) ve “kadın-erkek karışık toplantı” (n=3) şeklindedir. Bazı sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

Ö₄₂“Evdeki bakıma muhtaç küçük çocuklar yüzünden olabiliyor ya da işleri yüzünden.”

Ö₁₁“Ailede çocuk sayısının fazla olması, ilgisizlik, zaman ayırmama, çocuğun eğitim başarısını önemsememe.”

Ö₅₇“Sorumsuzluk bilinci. Aile içi öğrenciye verilen değer düşük olması.”

Ö₁₀₁“Her istediğinde öğretmene ulaşabilen veli toplantıları önemsemiyor.”

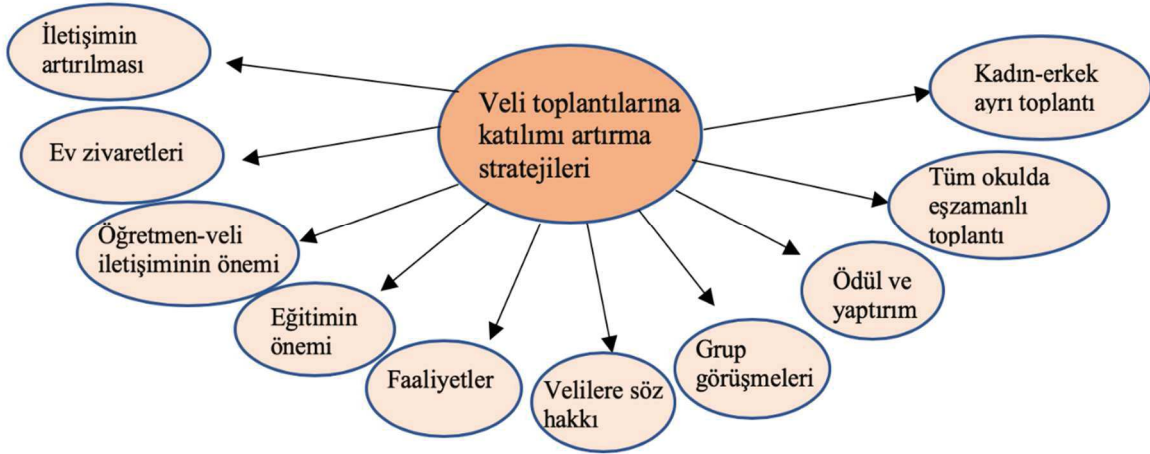
Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin beşinci alt problem olan “Sizce, ailelerin veli toplantılarına katılım düzeylerini arttırmak için uygulanabilecek stratejiler nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 9’ da verilmiştir.

Tablo 9

Öğretmenlerin Veli Toplantılarına Katılım Düzeyini Arttırmak İçin Uygulanabilecek Stratejilere İlişkin Görüşleri

Durum	<i>f</i>
Ev ziyaretleri	26
Eğitimin öneminin anlatılması	21
İletişimin artırılması	36
Faaliyetler düzenlenmesi	9
Öğretmen-veli iletişiminin öneminin anlatılması	23
Velilere söz hakkı verilmesi	7
Kadın-erkek ayrı toplantıların yapılması	1
Grup görüşmeleri	5
Tüm okulda eşzamanlı toplantı yapılması	2
Ödül/yaptırım sistemi	4

Tablo 9’ da sunulan öğretmenlerin veli toplantılarına katılım düzeyini arttırmak için uygulanabilecek stratejilere ilişkin görüşlerini sunan modelleme Şekil 4’ de verilmiştir.

Şekil4. Öğretmenlerin veli toplantılarına katılım düzeyini artırmak için uygulanabilecek stratejilere ilişkin görüşleri

Yapılan analiz sonucunda öğretmenlerin veli toplantılarına katılımı artırmak için uygulanacak stratejilere ilişkin görüşleri kapsamında 10 temaya ulaşılmıştır. Bunlar “iletişimin artırılması” (n=36), “ev ziyaretleri” (n=26), “öğretmen-veli iletişiminin öneminin anlatılması” (n=23), “eğitimin öneminin anlatılması” (n=21), “faaliyetler düzenlenmesi” (n=9), “velilere söz hakkı verilmesi” (n=7), “Grup görüşmeleri” (n=5), “ödül/yaptırım sistemi” (n=4), “tüm okulda eşzamanlı toplantı yapılması” (n=2) ve “kadın-erkek ayrı toplantıların yapılması” (n=1) şeklindedir. Bazı sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

Ö₄₁“Katılım düzeyini artırmak için okul yönetimi, öğretmenler ve velilerin katılacağı bir seminer vermesi gerekir. Ve bu seminerde veli toplantısının öneminden bahsetmesi gerekir.”

Ö₁₀₂“Bir öğrenci yetiştirmenin gelecek yetiştirmek olduğu vurgusunu yaparak, iletişim araçlarını kullanarak veli ile sürekli temas halinde olmak.”

Ö₆₂“Veli toplantısı yerine ben velilerimle iletişime geçip grup grup görüşmeyi tercih ediyorum.”

Ö₃₃“Siz bana gelmezseniz, ben size gelirim diyorum. Ve ben gidiyorum.”

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin altıncı alt problem olan “*Veliler ile veli toplantıları dışında görüşme sağlıyorsanız nasıl, ne sıklıkla ve hangi konularda görüşüyorsunuz?*” sorusuna verdikleri yanıtlar Tablo 10, Tablo 11, Tablo 12 ve Tablo 13’ de verilmiştir.

Tablo 10

Öğretmenlerin Veli Toplantıları Dışında Velilerle Görüşme Durumları

Durum	<i>f</i>
Veli toplantısı dışında görüşme sağlamayanlar	7
Veli toplantısı dışında görüşme sağlayanlar	105

Veli toplantısı dışında velilerle görüşme sağlayan öğretmen sayısı çoğunluktadır (n=105). Katılımcılar arasından 7 öğretmen veli toplantısı dışında velilerle görüşme sağlamadığını belirtmiştir.

Tablo 11

Veli Toplantıları Dışında Velilerle Görüşme Sağlayan Öğretmenlerin Nasıl Görüşme Sağladıklarına İlişkin Bulgular

Durum	<i>f</i>
Okulda	32
Ev ziyaretleri	34
Telefon yolu ile	68
Mesaj yolu ile	16

Yapılan analiz sonucunda öğretmenlerin büyük kısmının veli toplantıları dışındaki görüşmelerini telefon ile yaptıkları görülmektedir (n=68). Sonraki görüşme şekli ev ziyaretleridir (n=34). Bunu okulda yapılan görüşmeler takip etmektedir (n=32). Son olarak öğretmenler veliler ile veli toplantısı dışında mesaj göndererek görüşme sağlamaktadır (n=16). Bir sınıf öğretmenin görüşü şu şekildedir:

Ö₈₇“*Kesinlikle sağlıyorum. Okul giriş-çıkışlarında, telefonla ve veli ziyareti yaparak görüşme yapıyorum.*”

Aşağıda, öğretmenlerin veli toplantıları dışında velilerle hangi sıklıkta görüştüklerine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 12

Veli Toplantıları Dışında Velilerle Görüşme Sağlayan Öğretmenlerin Ne Sıklıkla Görüşme Sağladıklarına İlişkin Bulgular

Durum	<i>f</i>
Nadiren	4
Bazen	33
Sık sık	68

Yapılan analiz toplam 105 öğretmenden 68 öğretmenin velilerle veli toplantıları dışında sık sık görüştüklerini, 33 öğretmenin bazen görüştüğünü, 4 öğretmenin nadiren görüştüğü göstermektedir. Veli toplantıları dışında velilerle görüşmeyen 7 öğretmen bu soruyu yanıtızsız bırakmıştır (bkz. Tablo 9). Bazı sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

Ö₄₂“*Velilerin çoğu ile 3-4 günde bir mesaj yolu ile görüşüyoruz.*”

Ö₉₂“*İhtiyaç halinde görüşme sağlıyoruz.*”

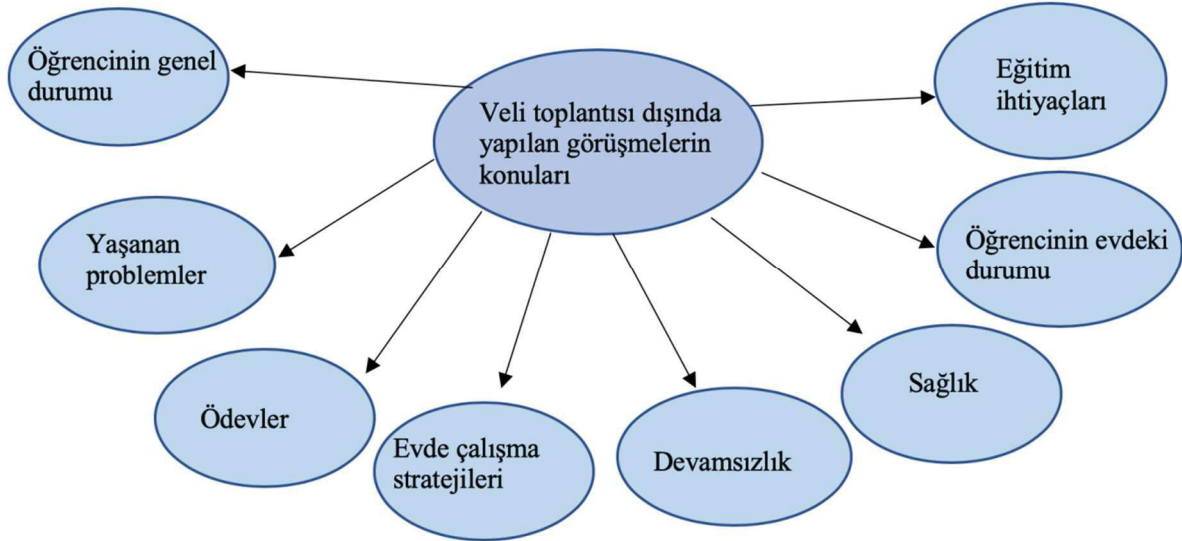
Aşağıda veli toplantıları dışında velilerle görüşme sağlayan öğretmenlerin, bu görüşmeleri hangi konularda yaptıklarına ilişkin bulgular sunulmaktadır.

Tablo 13

Veli Toplantıları Dışında Velilerle Görüşme Sağlayan Öğretmenlerin Ne Konuda Görüşme Sağladıklarına İlişkin Bulgular

Durum	<i>f</i>
Devamsızlık	11
Sağlık	8
Eğitim ihtiyaçları	3
Öğrencinin evdeki durumu	4
Öğrencinin genel durumu	72
Yaşanan problemler	42
Evde çalışma stratejileri	12
Ödevler	18

Tablo 13' de sunulan veli toplantıları dışında velilerle görüşme sağlayan öğretmenlerin ne konuda görüşme sağladıklarına ilişkin görüşlerini sunan modelleme Şekil 5' de verilmiştir.

Şekil5. Veli toplantıları dışında velilerle görüşme sağlayan öğretmenlerin ne konuda görüşme sağladıklarına ilişkin bulgular

Yapılan analiz sonucunda veli toplantıları dışında velilerle görüşme sağlayan öğretmenlerin görüşme konuları kapsamında 8 temaya ulaşılmıştır. Bunlar sırasıyla “öğrencinin genel durumu” (n=72), “yaşanan problemler” (n=42), “ödevler” (n=18), “evde çalışma stratejileri” (n=12), “devamsızlık” (n=11), “sağlık” (n=8), “öğrencinin evdeki durumu” (n=4), “eğitim ihtiyaçları” (n=3) şeklindedir. Bir sınıf öğretmenin görüşleri şu şekildedir:

Ö₁₀“İki hafta ya da ayda bir defa öğrencinin ders başarısı ya da okuldaki disiplini hakkında görüşürüm.”

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin yedinci alt problem olan “Genel olarak velilerin sizinle ve okul yönetimi ile iş birliği içinde olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 14’ de verilmiştir.

Tablo 14

Öğretmenlerin Velilerin Kendileri ve Okul Yönetimiyle İş Birliği İçinde Olup Olmadıklarına İlişkin Görüşleri

Durum	f
Velilerin iş birliği içinde olduğunu düşünenler	32
Velilerin kısmen iş birliği içinde olduğunu düşünenler	24
Velilerin iş birliği içinde olmadığını düşünenler	56

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere öğretmenlerin büyük kısmı velilerin iş birliği içinde olmadığını düşünmektedir (n=56). Bunu velilerin iş birliği içinde olduğunu düşünen 32 öğretmen ile kısmen iş birliği içinde olduklarını düşünen 24 öğretmen takip etmektedir. Bazı sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

Ö₄₄“Tüm veliler olmamakla birlikte bazı velilerin, öğretmen ve okul yönetimi ile iş birliği içinde hareket ettiğini düşünüyorum.”

Ö₆₆“Çok az bir kısmı.”

Ö₁₄ “Hayır düşünmüyorum. Sadece ben iletişim kurduğum zaman görüşme sağlıyoruz. Bu da çoğu zaman problemlere çözüm bulmamızı sağlamıyor.”

Ö₄₉“Genelde bizim okulun ve sınıfımın veli profili güzeldir. Velilerimiz öğretmen ve okulumuzla iş birliği içindedir.”

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin sekizinci alt problem olan “Düzenlenen veli toplantılarının öğrenciler üzerinde olumlu veya olumsuz bir etkisi olduğunu gözlemliyor musunuz?” sorusuna verdikleri yanıtlar Tablo 15’ de verilmiştir.

Tablo 15

Öğretmenlerin Veli Toplantılarının Öğrenciye Olumlu-Olumsuz Etkilerine Yönelik Düşünceleri

Durum	<i>f</i>
Öğrenciye etkili olmadığını düşünenler	18
Öğrenciye olumlu etki sağladığını düşünenler	91

Öğretmenlerin büyük kısmı veli toplantılarının öğrenciye olumlu etki sağladığını düşünmektedir (n=91). Veli toplantılarının olumlu-olumsuz herhangi bir etkisinin olmadığını düşünen öğretmen sayısı 18’dir. Bunun yanında veli toplantılarının olumsuz etkisinin olduğunu düşünen bir katılımcı bulunmamaktadır. Katılımcıların 3’ü soruyu cevapsız bırakmıştır. Bazı sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

Ö₇₄“*Olumsuz herhangi bir gözlemim olmadı. Olumlu etkiler bıraktığını düşünüyorum.*”

Ö₃₂“*Kısa bir süre etkili oluyor. Ama sonrasında toplantıda konuşulanları veliler de uygulamayı bıraktığı için her şey başa dönüyor.*”

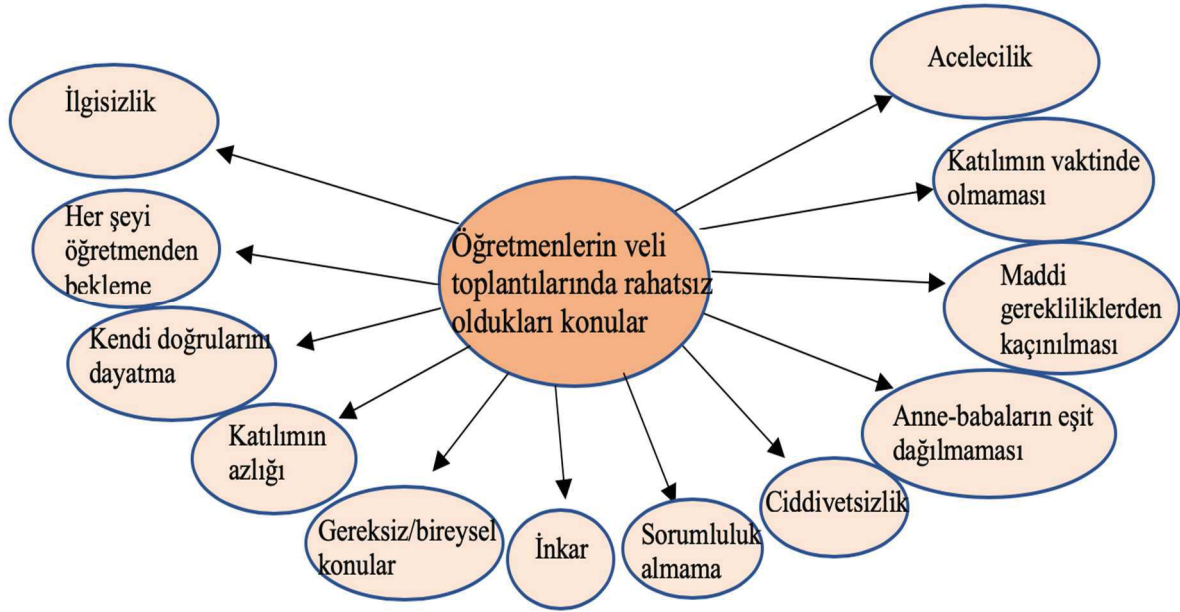
Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin dokuzuncu alt problem olan “Düzenlenen veli toplantıları sırasında rahatsız olduğunuz konular nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 16’ da verilmiştir.

Tablo 16

Öğretmenlerin Veli Toplantıları Esnasında Rahatsız Oldukları Konular

Durum	<i>f</i>
Rahatsızlığım yok	17
Katılımın az olması	18
Katılımın vaktinde olmaması	8
İlgisizlik	28
Kendi doğrularını dayatma	18
Her şeyi öğretmenden bekleme	20
Rahatsızım	
Anne ya da babaların eşit dağılmaması, kardeşlerin katılması	9
Ciddiyetsizlik	10
Velilerin çocuğun sorunlu olabileceğini kabul etmemeleri (inkar)	14
Toplantıların tamamlanmasının beklenmemesi (acelecilik)	8
Gereksiz/ bireysel konuların konuşulması	15
Maddi gerekliliklerden kaçınılması	9

Tablo 16' da sunulan öğretmenlerin veli toplantıları esnasında rahatsız oldukları konulara ilişkin görüşlerini sunan modelleme Şekil 6' da verilmiştir.

Şekil6. Öğretmenlerin veli toplantıları esnasında rahatsız oldukları konular

Yapılan analiz sonucunda 17 öğretmenin veli toplantılarında herhangi bir konuda rahatsızlıklarının olmadığı belirlenmiştir. Bunun yanında öğretmenlerin rahatsız oldukları konular kapsamında 12 temaya ulaşılmıştır. Bunlar sırasıyla “ilgisizlik” (n=28), “her şeyi öğretmenden bekleme” (n=20), “kendi doğrularını dayatma” (n=18), “katılımın az olması” (n=18), “gereksiz/bireysel konuların konuşulması” (n=15), “velilerin çocuğun sorunlu olabileceğini kabul etmemeleri (inkar)” (n=14), “sorumluluk almama” (n=10), “ciddiyetsizlik” (n=10), “anne ya da babaların eşit dağılmaması, kardeşlerin katılması” (n=9), “maddi gerekliliklerden kaçınılması” (n=9), “katılımın vaktinde olmaması” (n=8) ve “toplantının tamamlanmasının beklenmemesi” (n=8) şeklindedir. Bazı sınıf öğretmenlerinin görüşleri şu şekildedir:

Ö₇₃“Velilerin tümünün toplantıya katılmaması.”

Ö₆₈“Katılımın az olması. Maddi konularda çocuklarına destek olmaları ile ilgili konularda isteksiz olmaları.”

Ö₂₁“*Velinin üzerine düşen görevleri yerine getirmeyip daha çok öğretmenden birçok beklenti içerisine girmesi.*”

Ö₁₆“*Çocuklarının eşsiz, biricik olduğunu tekrar etmeleri.*”

Veli Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın görüşme yapılan ikinci katılımcı grubu da ilkokulda çocuğu olan velilerdir. Bu kapsamda 104 veliyle görüşme gerçekleştirilmiştir.

Araştırmaya katılan velilerin onuncu alt problem olan “*Okulda düzenlenen veli toplantılarından haberdar oluyor musunuz?*” sorusuna verdikleri yanıtlar Tablo 17’ de verilmiştir.

Tablo 17

Velilerin Veli Toplantılarından Haberdar Olma Durumları

Durum	<i>f</i>
Evet, haberdar oluyorum	103
Hayır, haberdar olmuyorum	1

Katılımcıların biri dışında tamamı, veli toplantılarından haberdar olduklarını belirtmektedir.

Araştırmaya katılan velilerin on birinci alt problem olan “*Okulda düzenlenen toplantılardan önce size toplantı ile ilgili yeterli bilgi (toplantının gündemi, toplantının süresi vb.) veriliyor mu?*” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 18’ de verilmiştir.

Tablo 18

Veli Toplantılarından Önce Veliye Yeterli Bilgi Verilme Durumu

Durum	<i>f</i>
Yeterli bilgi veriliyor	96
Yeterli bilgi verilmiyor	8

Katılımcıların büyük kısmı (n=96) veli toplantılarından önce yeterli bilgiye ulaştıklarını belirtmektedir. Bunun yanında 8 katılımcı yeterli bilginin verilmediğini ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan velilerin on ikinci alt problem olan “Okulda düzenlenen veli toplantılarına ne sıklıkla katılıyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 19’ da verilmiştir.

Tablo 19

Velilerin Veli Toplantılarına Katılma Sıklıkları

Durum	<i>f</i>
Her zaman	31
Sıklıkla	59
Bazen	14

Katılımcıların büyük kısmı (n=59) veli toplantılarına sıklıkla katıldıklarını belirtmişlerdir. Bunun yanında 31 katılımcı her zaman katıldığını, 14 katılımcı bazen katıldığını ifade etmiştir.

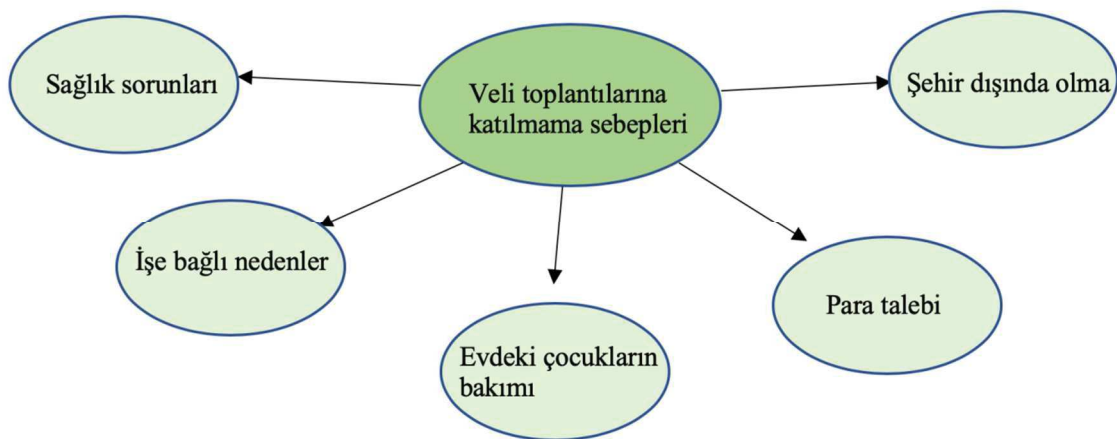
Araştırmaya katılan velilerin on üçüncü alt problem olan “Eğer katılmadığınız veli toplantıları var ise bunlara katılmama nedeniniz/nedenleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri yanıtlar Tablo 20’ de verilmiştir.

Tablo 20

Velilerin Veli Toplantılarına Katılmama Sebepleri

Durum	<i>f</i>
Sağlık sorunları	12
İşe bağlı nedenler	64
Evdeki çocukların bakımı	26
Para talebi	1
Şehir dışında olma	42

Tablo 20’ de sunulan velilerin veli toplantılarına katılmama sebeplerine ilişkin görüşlerini sunan modelleme Şekil 7’ de verilmiştir.

Şekil 7. Velilerin veli toplantılarına katılmama sebepleri

Tablo 20 ve Şekil 7’de görüldüğü üzere, yapılan analiz sonucunda velilerin veli toplantılarına katılmama sebepleri kapsamında 5 temaya ulaşılmıştır. Bunlar “işe bağlı nedenler” (n=64), “şehir dışında olma” (n=42), “evdeki çocukların bakımı” (n=26), “sağlık sorunları” (n=12) ve “para talebi” (n=1) şeklindedir. Bazı velilerin görüşleri şu şekildedir:

V₁₂ “Küçük bebeklerim var.”

V₁₉ “İş gereği il dışında olduğumdan.”

Araştırmaya katılan velilerin on dördüncü alt probleme verdikleri yanıtlar Tablo 21’ de verilmiştir.

Tablo 21

Velilerin Veli Toplantılarının Yeterlilik Durumuna İlişkin Görüşleri

Durum	<i>f</i>
Yeterli	82
Yetersiz	22
Yetersiz	
Sadece okul ihtiyaçlarının görüşülmesi	3
İstenen konularda görüşülememesi	4
Velilerin yetersizliği	2
Yetersiz bilgi verilmesi	9
Kısa sürmesi	4
Sonuca ulaşamama	8

Tablo 21’ de sunulan velilerin veli toplantılarına katılmama sebeplerine ilişkin görüşlerini sunan modelleme Şekil 8’ de verilmiştir.

Şekil 8. Velilerin veli toplantılarını yetersiz bulma nedenleri

Velilerin 82' si veli toplantılarını yeterli bulurken, 22' si yetersiz bulunduğunu belirtmektedir. Katılımcıların veli toplantılarını yetersiz bulma nedenlerine ilişkin yapılan analiz sonucunda 6 temaya ulaşılmıştır. Bunlar “yetersiz bilgi verilmesi” (n=9), “sonuca ulaşamama” (n=8), “istenen konularda görüşülememesi” (n=4), “kısa sürmesi” (n=4), “sadece okul ihtiyaçlarının görüşülmesi” (n=3) ve “velilerin yetersizliği” (n=2) şeklindedir. Bazı katılımcı velilerin görüşleri şu şekildedir:

V₃“Evet, yeterli buluyoruz.”

V₈₆“Genel geçer konular üzerine konuşuyor. Toplantılar gerekli olduğundan değil mecburiyetten ötürü yapılıyor.”

Araştırmaya katılan velilerin on beşinci alt problem olan “Katıldığınız veli toplantılarını sizin ve çocuğunuz için faydalı buluyor musunuz?” sorusuna verdikleri yanıtlar Tablo 22’ de verilmiştir.

Tablo 22

Velilerin Veli Toplantılarını Kendileri ve Çocukları İçin Faydalı Bulma Durumları

Durum	<i>f</i>
Faydalı	54
Faydasız	21
Kısmen faydalı	29

Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların 54' üne göre veli toplantıları kendileri ve çocukları için faydalı, 29' una göre kısmen faydalı, 21' ine göre ise faydasızdır.

Araştırmaya katılan velilerin on altıncı ve son alt problem olan “*Sınıf öğretmeni ile veli toplantıları dışında görüşme sağlıyorsanız nasıl, ne sıklıkla ve hangi konularda görüşüyorsunuz?*” sorusuna verdikleri yanıtlar Tablo 23, Tablo 24 ve Tablo 25' de verilmiştir.

Tablo 23

Velilerin Veli Toplantıları Dışında Öğretmenle İletişim Kurma Durumları

Durum	<i>f</i>
Evet, görüşme sağlıyorum	101
Hayır, görüşme sağlamıyorum	3

Araştırma sonuçlarına göre velilerin 101'i veli toplantısı dışında da öğretmenle iletişim kurarken, 3'ü kurmamaktadır.

Tablo 24

Veli Toplantıları Dışında Öğretmenle İletişim Kuran Velilerin İletişim Sıklığı

Durum	<i>f</i>
Sık sık	79
Bazen	22

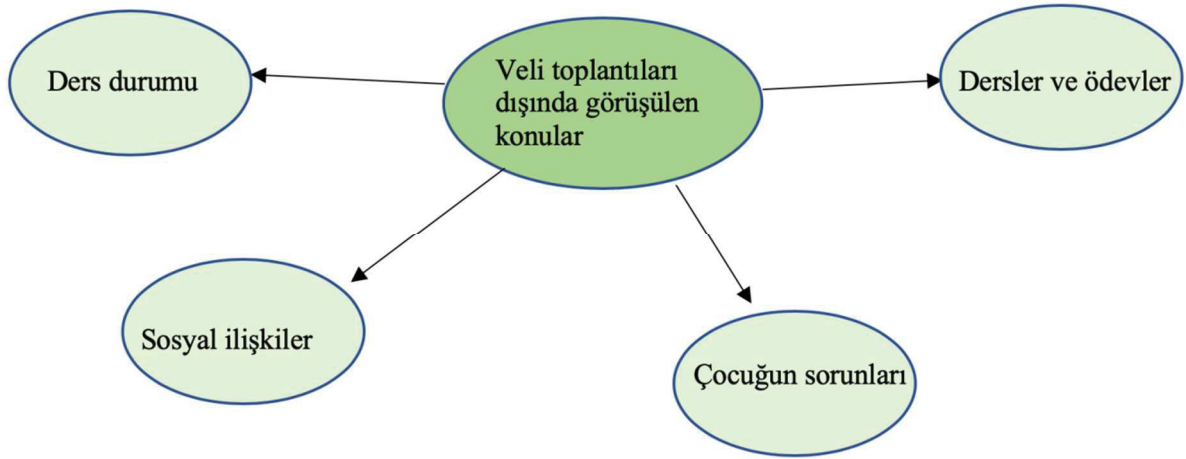
Araştırma sonuçlarına göre velilerin 22'i bazen veli toplantıları dışında öğretmenle iletişim kurmakta, 79'u sık sık iletişim kurmaktadır.

Tablo 25

Veli Toplantıları Dışında Öğretmenle İletişim Kuran Velilerin İletişim Konuları

Durum	<i>f</i>
Çocuğun ders durumu	83
Çocuğun sosyal ilişkileri	71
Çocuğun sorunları	52
Dersler ve ödevler	33

Tablo 25' de sunulan veli toplantıları dışında öğretmenle iletişim kuran velilerin iletişim konularını sunan modelleme Şekil 9' da verilmiştir.

Şekil 9. Veli toplantıları dışında öğretmenle iletişim kuran velilerin görüştüğü konular

Yapılan analiz sonucunda velilerin veli toplantıları dışında öğretmenlerle görüştüğü konulara ilişkin dört temaya ulaşılmıştır. Bunlar “çocuğun ders durumu” (n=83), “çocuğun sosyal ilişkileri” (n=71), “çocuğun sorunları” (n=52) ve “dersler ve ödevler” (n=33) şeklindedir. Araştırmaya katılan bazı velilerin görüşleri şu şekildedir:

V₇₂ “Bazen ders, ödev sormak için.”

V₅₃ “Görüşmede çocuğun dersleri hakkında, davranışları hakkında bilgi alıyorum.”

Bölüm V

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde veli ve sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgulara bağlı olarak, ulaşılan sonuç, tartışma ve öneriler yer almaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmada elde edilen sonuçlar şu şekilde sıralanmaktadır.

Sınıf öğretmeni görüşlerine göre, veli toplantısı sayısını belirlemede en önemli kriter sınıf, okul ve öğrenci ihtiyaçlarıdır. Veli toplantıları, ailelere en çok davetiye yoluyla bildirilmektedir. Öğretmenler, velilerin katılımını çoğunlukla yetersiz olarak değerlendirmektedir. Toplantıya katılımın daha çok anneler tarafından gerçekleştirildiği belirtilmektedir. 1. ve 2. sınıflarda öğretmenlik yapan sınıf öğretmenlerinin diğer sınıf öğretmenlerine göre veli toplantısı gerçekleştirme sayısının fazla olduğu anlaşılmıştır.

Sınıf öğretmenlerine göre toplantılara katılımın düşük olmasının en önemli nedeni “ilgisizlik ve sorumsuzluk” olarak değerlendirilmektedir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu veli toplantıları dışında velilerle iletişim sağlarken, bu iletişim genellikle telefon aracılığıyla gerçekleşmekte ve sık sık yapılmaktadır. Görüşmelerde en çok öğrencinin genel durumu ele alınmaktadır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğuna göre veliler kendileri ve okul yönetimiyle iş birliği içinde değildir. Buna rağmen veli toplantılarının öğrenciye olumlu etki sağladığını düşünen öğretmenler çoğunluktadır. Öğretmenlerin veli toplantılarına ilişkin en büyük rahatsızlıkları ilgisizlik ve velilerin her şeyi öğretmenden beklemeleridir.

Öğretmen görüşlerine göre veli toplantılarının verimliliği değerlendirildiğinde, veli toplantılarının hedeflenen amaçlara ulaşmada başarılı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Velilerden toplanan formlar ile yapılan analiz bulgularına bakıldığında, velilerin toplantılara katılmama sebepleri arasında ilk sırada işe bağlı nedenlerin yer aldığı görülmektedir. 2 ve üzeri

öğrenim göre çocuğa sahip velilerin, veli toplantılarına katılmama nedenleri işe bağlı nedenler ve evdeki çocukların bakımı olduğu anlaşılmıştır. En son mezun olduğu okul lise ve üniversite olan velilerin diğer velilere göre veli toplantısına katılma durumunun fazla olduğu anlaşılmıştır. Velilerin büyük kısmı veli toplantılarını yeterli bulurken; yetersiz bulanların bu görüşlerindeki en büyük nedenleri verilen bilgilerin yetersiz olmasıdır. Velilerin büyük kısmı veli toplantılarını kendileri ve çocukları için faydalı bulmaktadırlar. Neredeyse tüm veliler, toplantılar dışında da sınıf öğretmeniyle iletişim kurmakta ve bu iletişimi sık sık gerçekleştirmektedirler. Toplantılar dışında görüşülen konuların başında ise çocuğun ders durumu gelmektedir.

Veli toplantılarının verimliliği veli görüşleri çerçevesinde değerlendirildiğinde, toplantıların verimli olduğu sonucuna ulaşılabilir. Velilerin büyük kısmı toplantıları faydalı ve yeterli bulmaktadır. Ancak toplantılara katılımın azlığı, toplantılar verimli olsa dahi bu verimden faydalanmayı imkansız hale getirmektedir.

Yapılan araştırma kapsamında ortaya çıkan sonuçlar her ne kadar bu konuda fazla araştırma yapılmamış olsa da daha önce yapılmış olan bazı benzer araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir. Bu çalışmalar ve benzerlik, farklılık durumları tartışılmaya çalışılmıştır.

Çalışma kapsamında öğretmenlere sorulan bir yılda kaç tane veli toplantısının düzenlendiği ve neye göre belirlendiği sorusuna öğretmenlerin verdikleri cevaplardan yedi tema ortaya çıkmıştır. Bunlar; “sınıf, okul ve öğrenci ihtiyaçları” (n=36), “öğrencilerin sınav ve davranış durumları” (n=23), “bilgilendirme/değerlendirme” (n=20), “yaşanan problemler” (n=9), “veli beklentileri” (n=7), “kurul toplantıları/mevzuat/idarenin talebi” (n=11), “öğretmen-veli iletişimini güçlendirme” (n=5) şeklindedir. Katılımcıların görüşlerine bakıldığında, genellikle sınıf, okul ve öğrenci ihtiyaçlarının veli toplantısı sayısını belirlemede etken olduğu görülmektedir. Literatüre bakıldığında ise Burns ve diğerlerine (1992) göre; velilerle okulda yapılan çalışmalar konusunda mektuplaşma, okul kuralları, okul düzeni ve ihtiyaç

duyulabilecek diğ er yardımcı bilgiler hususunda hazırlanmış broşürler, sağ lanacak bu iletişimde kullanılmalıdır. Öğrencilerle ilgili kişisel raporlar, öğretmen aile telefonlaşmaları, veli öğretmen toplantıları, çocukla ilgili özel tartışma ve görüşmelerin yapılacağı ve çocuğ un aile çevresi konusunda, velilerin bilgilendirileceğ i aile ziyaretleri, çocukların sınıf iç i çalışmalarını görme maksatlı, anne ve babaya açık, sınıf iç i etkinlik günleri, okul aile ilişkilerinde, uzun zamandır uygulanmakta olan iletişim yollarıdır

Veli toplantılarının ailelere nasıl bildirildiğ ine ilişkin soru karşılığında alınan cevapların analizi sonucunda beş tema ortaya çıkmıştır. Bunlar; “davetiye” (n=79), “mesaj” (n=66), “telefonla arama” (n=19), “öğrenciyle haber gönderme” (n=8), “toplantı pusulası” (n=6) şeklindedir. Bazı katılımcılardan elde edilen verilerle birden fazla temaya ulaşılmıştır. Koç’ un (2019) araştırmasına göre de öğretmenlerin veli katılımını artırabilmek için çeşitli çalışmalar yaptıkları anlaşılmaktadır. Bu çalışmalar içerisinde; veli toplantıları yapmak, mesaj, telefon ve whatsapp üzerinden veli ile iletişim sağlamak ve yüz yüze veli görüşmeleri yapmak veli katılımını artırmada öğretmenlerin en çok başvurdukları yöntemler olduğu söylenebilir.

Katılımcılara veli toplantılarına ailelerce katılım düzeyini nasıl değerlendirdikleri sorulmuştur. İlk sırada “katılım az” ifadesi bulunmaktadır (n=45). Bunu “katılım yüksek” (n=36), “katılım orta” (n=21) ve “katılım yok” (n=5) ifadeleri takip etmektedir. Katılımcılar arasından 6 öğretmen, soruyu cevapsız bırakmıştır. Bütün Kar, Uzun ve Gök’ ün (2017) çalışmasında öğretmenler velinin sürece dahil olmasını çok isteseler de beklenen seviyede etki sağlanamamıştır ve öğretmenlerin velilerden bekledikleri ya da gereksinim hissettikleri dayanağ ı bulamadıkları belirlenmiştir. Argon ve Kıyıcı (2012) tarafından yapılan çalışmada da veli katılımının arzu edilen seviyede olmadığı, Erdoğan ve Demirkasımoğ lu (2010) tarafından yapılan çalışmada ise velilerin eğitime katılımı konusunda isteksiz oldukları belirlenmiştir. Literatürde yapılmış olan Kasanen, Lane ve Raty (2009), çalışması bu çalışmanın aksine, kentsel bölgeden ve ailelerin akademik eğitimli olarak seçilmesi, istenen seviyede aile

katılımının sağlandığını düşündürmüştür. Ceylan ve Akar'ın (2010) araştırmasına göre de öğretmenlerin, velilerin ekonomik problemlerinin, çalışma saatlerinin uygunsuzluğunun ve velilerin okula yapabilecekleri katkı konusunda yeterli bilgiye sahip olmamalarının, okul- aile işbirliğini engelleyen en önemli etkenler olduğunu, buna karşılık veli toplantılarının sayısının, velilerin okula gelindiğinde para isteneceği kaygısı taşımasının, ulaşım sorununun, bazı velilerin çekingen tavırlarının, velilerin okulun işleyişi ile ilgili yeterli bilgi edinmemiş olmaları ve öğrencilerin okul hakkında ihtiyaç ve haberleri anne-babalarına iletmemelerinin eğitim kurumu ile aile arasındaki işbirliği ve iletişimi kısmen engellediğini düşündükleri söylenebilir.

Yapılan analizde, öğretmenlerin veli toplantılarına katılımın düşük olma nedenlerine ilişkin görüşlerine yönelik 11 tema belirlenmiştir. Bunlar sırasıyla “ilgisizlik ve sorumsuzluk” (n=61), “ebeveynlerin meşgul olmaları” (n=33), “eğitime değer vermeme” (n=31), “önemsememe” (n=25), “fazla çocuk sahibi olma” (n=18), “eğitimsizlik” (n=10), “para talebi endişesi” (n=9), “telefonla iletişim” (n=5), “öğretmenlerin iletişim başarısızlığı” (n=4), “dil farklılıkları” (n=3) ve “kadın-erkek karışık toplantı” (n=3) şeklindedir. Argon ve Kıyıcı (2012) çalışmasında ise ilkokullarda ailelerin eğitim sürecine dahil olmalarına yönelik öğretmen görüşlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Tarama modelinde olan çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Ailelerin eğitim sürecine dahil olmasını engelleyen unsurlar eğitim, kültür, ekonomik seviyelerinin düşük olması, yoğun iş temposu, aile içi sorunlar vb. nedenler olarak belirlenmiştir. Ailelerin eğitim sürecine katılımlarını yükseltmek amacıyla toplantı, konferans vb. etkinlikler ile ev ziyaretleri ve aileyi kapsayan eğitsel-soysal çalışmalar düzenlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Aslanargun ve arkadaşlarının (2004) yaptığı çalışmaya bakıldığında aileler, eğitim kurumlarına ilgi göstermeme sebeplerini yoğun iş temposuna ve kendi eğitim seviyelerinin eksik olmasına bağlarken bazı veliler eğitim kurumuna yönelik ilgisizlik sebebini, öğretmen ve kurum yöneticilerin kendilerine yeteri kadar ilgi göstermemesi olarak belirtmişlerdir (akt. Aslanargun, 2007).

Öğretmenlerin büyük kısmı veli toplantılarının öğrenciye olumlu etki sağladığını düşünmektedir (n=91). Veli toplantılarının olumlu-olumsuz herhangi bir etkisinin olmadığını düşünen öğretmen sayısı 18'dir. Bunun yanında veli toplantılarının olumsuz etkisinin olduğunu düşünen bir katılımcı bulunmamaktadır. Katılımcıların 4'ü soruyu cevapsız bırakmıştır. Keith vd. (1998) çalışması bu sonuç ile örtüşmektedir. Yapmış olduğu çalışmada, ailelerin eğitim sürecine katılım sağlamaları, farklı öğrenim seviyelerindeki öğrencilerin başarılarının artmasını için, kuvvetli bir destek sağlamakta olduğunu ifade etmiştir. Ailelerin eğitim sürecine desteğinin, 10. sınıf öğrencilerinin başarısı üzerindeki tesirlerini iki sene süresince incelemiştir. Araştırmada, öğrencilerin, İngilizce, fen, matematik ve tarih derslerinde aldıkları puanların ortalamalarını başarıyı belirleme amacıyla, temel olarak almışlar ve araştırmanın neticesinde, ailelerin katılımının, öğrencilerin not ortalamaları üzerinde etkili olduğu tespit etmişlerdir. Yine Chen ve Fan (2001) yapmış olduğu araştırmalarında, ailelerin toplantılara katılımı ve öğrencinin akademik başarısı arasında kuvvetli ve olumlu bir ilişki görüldüğü belirtmişlerdir

Yapılan analiz sonucunda 17 öğretmenin herhangi bir konuda rahatsızlıklarının olmadığı belirlenmiştir. Bunun yanında öğretmenlerin rahatsız oldukları konular kapsamında 12 temaya ulaşılmıştır. Bunlar sırasıyla “ilgisizlik” (n=28), “her şeyi öğretmenden bekleme” (n=20), “kendi doğrularını dayatma” (n=18), “katılımın az olması” (n=18), “gereksiz/bireysel konuların konuşulması” (n=15), “velilerin çocuğun sorunlu olabileceğini kabul etmemeleri (inkar)” (n=14), “sorumluluk almama” (n=10), “ciddiyetsizlik” (n=10), “anne ya da babaların eşit dağılmaması, kardeşlerin katılması” (n=9), “maddi gerekliliklerden kaçınılması” (n=9), “katılımın vaktinde olmaması” (n=8) ve “toplantının tamamlanmasının beklenmemesi” (n=8) şeklindedir. Anne babalarla iyi ilişkiler sağlamak amacıyla öncelikle anne babaların eğitim kurumundan istek ve beklentilerinin neler olduğunu bilmek gerekmektedir (Bacanlı, 2003, akt. Çayak ve Ergi, 2015). Balkar' ın (2009) çalışması bu araştırmanın sonucu ile örtüşmektedir.

Çalışmasında öğretmenlerin okul-aile işbirliği hakkındaki şikâyetleri; velilerin sadece öğrencilerinin başarıları hakkında bilgi sahibi olmak amacıyla okula gelmesi, anne babaların ilgisiz olması, anne babaların sadece bireysel destek almak için okula gelmesi, anne babaların eğitim ve sosyal yaşam hakkındaki düşünce ve inanç farklılıkları, işbirliği sürecinin düzenli bir şekilde yönetilememesi, genellikle akademik başarısı yüksek öğrencilerin anne babalarının ilgili olması, velileri tanımama ve öğrenci sayısının fazla olmasıdır. Öğretmenlerin “işbirliği sürecinin düzenli bir şekilde yönetilememesi” ve “öğrenci sayısının fazlalığı” dışındaki tüm şikâyetlerin hepsi velilerin davranış, tutum ve düşüncelerine yöneliktir.

Velilerden alınan cevaplara göre, öğretmenlerin geneli yılda 2 kez veli toplantısı düzenlemektedir. Bunu 4 kez veli toplantısı düzenleme takip etmektedir. Ardından 3 kez toplantı yapmama, 1 kez, 5 kez, 6 kez toplantı düzenleme gelmektedir. Katılımcı öğretmenlerin 2’si soruyu yanıtsız bırakmıştır. Işık’ ın (2007) anne baba görüşlerine dayalı olarak yaptığı araştırma sonuçlarına bu çalışma ile paralellik göstermektedir. Araştırmaya göre öğretmenler sık sık yüz yüze görüşmeler gerçekleştirmektedir. Veli toplantılarını ise senede 1 – 2 kez yapmaktadırlar. Genç’ in (2005) araştırmasında da öğretmen görüşlerine bakıldığında eğitim kurumlarında yılda iki kez veli toplantısının yapıldığı, bu toplantılarda da velilerin öğretmenlere en fazla çocuklarının ders sürecinde başarılarının ve arkadaş ilişkilerinin nasıl olduğuna dair sorular sordukları; öğretmenlerin görüşlerine bakıldığında velilere öğrencilerin gelişim özellikleri, ders çalışma esnasında öğrencilere aile fertlerinin ilgi durumu ve evdeki ders çalışma imkânlarıyla ilgili sorular sordukları belirtilmiştir.

Katılım sağlayan velilerin büyük kısmı (n=59) veli toplantılarına sıklıkla katıldıklarını belirtmişlerdir. Bunun yanında 31 katılımcı her zaman katıldığını, 14 katılımcı bazen katıldığını ifade etmiştir. Yapılan analiz sonucunda velilerin veli toplantılarına katılmama sebepleri kapsamında 5 temaya ulaşılmıştır. Bunlar “işe bağlı nedenler” (n=64), “şehir dışında olma” (n=42), “evdeki çocukların bakımı” (n=26), “sağlık sorunları” (n=12) ve “para talebi” (n=1)

şeklinde. Dönmez ve Yıldırım' ın (2008) çalışması bu sonuç ile benzerlik göstermektedir. Çalışmanın bulgularına bakıldığında okul-aile iş birliğinin öğrencinin akademik başarısında etkili olduğu, velilerle iletişim sağlamanın farklı yollarının bulunduğu, en etkili yolun duruma göre değişebileceğinin altı çizilmiştir. Velilerin yeteri kadar eğitim kurumlarını ziyaret etmeme sebeplerine bakıldığında okuldan para talep edileceği kaygısının ve öğretmenlerin sert davranışlarının olduğu, ailelerin ayrıca yardıma gereksinim duyduğu sonuçları çıkmıştır. Çelik de (2005) araştırmasında velilerin okul aile birliği hakkında gerekli bilgi sahibi olunmaması, velilerin ekonomik sorunlarının okul çalışmalarına katılmalarını ve eğitim kurumuyla iletişimine engel olması, velilerin toplantıları ekonomik amaçlı toplantılar olarak görmeleri ve ana babanın çalışıyor olması gibi etkenlerin öğretmen ve yöneticilerin okul- aile ilişkilerinde en çok sorun yaşadıkları konulardan olduğunu belirtmiştir.

Yapılan analiz sonucunda velilerin veli toplantıları dışında öğretmenlerle görüştikleri konulara ilişkin dört temaya ulaşılmıştır. Bunlar “çocuğun ders durumu” (n=83), “çocuğun sosyal ilişkileri” (n=71), “çocuğun sorunları” (n=52) ve “dersler ve ödevler” (n=33) şeklindedir. Bu sonuç literatürdeki çalışmalardan Sünbül ve Yavuz' a (2004) göre ilköğretim öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin, veli toplantıları konusunda düşünce ve isteklerinin karşılaştırmalı olarak incelemesinde de ele alınmıştır. Çalışma bulgularına bakıldığında öğretmen ve velilerin toplantılarda öğrencilerin akademik başarıları ile ilgili konuşulması, veli toplantılarının ne zaman yapılacağından önceden haber verilmesi, yakın ilgi görme hususlarında görüş birliğine vardıkları neticesi elde edilmekle beraber velilerin ve öğretmenlerin aralarında iletişimsizlik olduğu, veli toplantılarında sınıfın materyal problemlerinden söz edildiği, veli toplantılarının istekleri karşılamadığı bulgusu elde edilmiştir.

Öneriler

Veli toplantılarının verimliliği üst düzeye çıkarmak için şu öneriler sunulmuştur.

- Veli toplantıları ile ilgili yasal mevzuattaki boşluk giderilmeli ve bu toplantılarının kapsam ve sınırları net olarak belirlenmelidir.
- Okullara veli katılım düzeyini artırmanın yolu iletişimin artırılmasıdır. Sağlıklı iletişimin oluşturulabilmesi için veli ve öğretmenlerin iletişim konusunda uzman kişilerce bilgilendirilmesi gerekir.
- Öğretmenlerin toplantıları faydalı bulmalarından hareketle, veli toplantılarının düzenine ilişkin yapılacak değişikliklerin sağlanan faydayı artırabileceği düşünülmektedir.
- Velilerin toplantı esnasında beklentiler kapsamında öğretmen odaklı olmaktan çıkarılması, bu konuda çeşitli eğitimler verilmesi ve veli toplantılarının belli standartlar çerçevesinde yapılması, oluşan sorunların çözümünde en önemli adım olarak değerlendirilebilir.
- Üzerinde durulması gereken bir diğer nokta, öğretmenlerin velilere yönelik “ilgisizlik” düşüncesidir. Çocuğun eğitimi okul-öğretmen ve veli iş birliği ile sağlıklı biçimde ilerleyebilecek bir süreçtir. Bu nedenle velilerin iş birliği içinde olmamaları, öğretmenlerin velilerdeki ilgisizlikten yakınmaları toplantıların verimini azaltacağı gibi öğrencinin eğitim sürecine de büyük bir olumsuzluk olarak yansıtacaktır. Bu nedenle velilere iş birliğinin önemi ve çocuğun eğitim yaşantısıyla ilgili olmanın önemi konuda uzman psikologlar ve rehber danışmanlar ile aşılanabilir. Bunun yanında öğrencilerle gönderilecek broşürler ve bilgilendirme araçları önemli bir fayda sağlayacaktır.
- Özellikle iş ve il dışında olma ya da evde bebeğin olması gibi durumlarda toplantılara katılamamaya karşın toplantıların online olarak da düzenlenmesi sağlanabilir. İçinde yaşadığımız çağda her faaliyetin internet ortamına taşınmış olması, söz konusu problemlerin çözümü için önemli bir adım olacaktır. Günümüzde pek çok veli-öğretmen

görüşmesi telefonda ya da mesaj yoluyla yapılırken, toplu şekilde yapılan görüşmelerin yani veli toplantılarının da online ortamda yapılabilmesi mümkündür. Böylelikle katılım oranı artacak ve toplantılardan sağlanan verim maksimize edilebilecektir.

- Veli toplantıları konusunda literatürde çok fazla araştırma olmadığından farklı araştırma yöntemleriyle farklı illerde özellikle sınıf ve branş öğretmenleriyle farklı kademeler için yeni araştırmaların yapılması yerinde olacaktır.

Kaynakça

- Ada, Ş. ve Akan, D. (2007). Değişim Sürecinde Etkili Okullar. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 343-373.
- Altinköprü, T. (2004). *Çocuğun Başarısı Nasıl Sağlanır?* 12. Baskı, İstanbul: Hayat Yayınları.
- Argon, T. & Kıyıcı, C. (2012). İlköğretim kurumlarında ailelerin eğitim sürecine katılımlarına yönelik öğretmen görüşleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19,80-95.
- Aslanargun, E. (2007). Okul - aile işbirliği ve öğrenci başarısı üzerine bir tarama çalışma. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 119-135.
- Ataç, F. (2003). *Öğretmen İçin Öğrenci Psikolojisi Önce Ruhsal Eğitim*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Atakan, H. (2010). Okul Öncesi Eğitiminde Aile Katılımı Çalışmalarının Öğretmen ve Ebeveyn Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale
- Atayeter, H. (2004). *İlköğretim Okullarında Okul-Aile İşbirliği (Diyarbakır İl Örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elâzığ.
- Aydın, M. (2002). *Okul-Çevre İlişkileri. Eğitim Kurumları Yönetici Adaylarının "Eğitim Yönetimi", Ders Notları*, Ankara: MEB Yayınları.
- Aykol, B. G. (2019). *Öğretmen ve Veli Görüşlerine Göre Ailenin Eğitime Katılımı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi-İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Balkar, B. (2009). Okul-aile iş birliği sürecine ilişkin veli ve öğretmen görüşleri üzerine nitel bir çalışma. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(36),105-123.
- Başol, G. (2006). Yapılandırmacı Yaklaşım Geçtik mi? Yoksa İçine mi Düştüğ? *İlköğretmen Eğitimci Dergisi*, (2), 133-136.
- Bauch, J. P. (1994). Categories of Parent Involvement. *The School Community Journal*, 4(1), 53-60.
- Burns, C. P., Roe, B. D. & Ross, E. P. (1992). Teaching Reading in Today's Elementary Scchools. Boston Houghton Mifflin Company.
- Bütün Kar, E., Uzun, E. M. ve Gök, R.(2017). Sınıf ve okul öncesi öğretmenlerin velileri eğitim sürecine katmak için yaptıkları uygulamalar. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 11-20.
- Ceylan, M. ve Akar, B. (2010). Ortaöğretimde Okul- Aile İş Birliği ile ilgili Öğretmen ve Veli Görüşlerinin İncelenmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (2010), 43-64.
- Chan, B.Y. & Chui, H.S. (1997). Parental Participation in School Councils in Victoria, *International Journal of Educational Management*, 11(3), 102-110.
- Chen, M. & Fan, X. (2001). Parental involvement and students' academi achievement: A meta-analysis. *Educational Psychology Review*, 13, 1-22.
- Cömert, D. (2002). *Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımının Önemi: Aile- Çocuk ve Kurum* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

- Cömert, D. ve Güleç, H. (2009). Okul öncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımının Önemi: Öğretmen-Aile- Çocuk ve Kurum. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 131-145.
- Cüceloğlu, D. (2003). *İletişim Donanımları*, 15.Baskı, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çağdaş, A. (2012). *Anne-Baba-Çocuk İletişimi*, Ankara: Eğiten Kitabevi.
- Çağdaş, A. & Seçer, Z. (2006). *Anne-baba eğitimi*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Çakmaklı, K. (1995). *100 Soruda Çocuk ve Aile*, İstanbul: Seha Neşriyat.
- Çayak, S. ve Ergi, D. (2015). Öğretmen-Veli İşbirliği İle İlkokul Öğrencilerinin Sınıf İçindeki İstenmeyen Davranışları Arasındaki İlişki. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 11 (2015), 59-77.
- Çelenk, Ç. (2003). *Okul Başarısının Ön Koşulu Okul Aile Dayanışması*. <http://ilkogretim-online.org.tr>.
- Çelik, N. (2005). *Okul Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çınkır, Ş. ve Nayır, F. (2017). Okul Aile İşbirliği Standartlarına İlişkin Veli Görüşlerinin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(1): 245-264.
- Çilkız, S. (2012). Veli toplantıları. <https://www.gundemturkiye.com/egitim/veli/veli-toplantilari.html>.
- Davies, D. (2000). Okul, Aile ve Toplumla Başarılı Bir İşbirliği Asıl Sağlanır?, (Çev. İlkay Ulutaş). *Yaşadıkça Eğitim*, 67, 16-20.
- Dodd, A. W. ve Konzal, J. L. (2002). *How Communities Build Stronger Schools: Stories, Strategies, and Promising Practices for Educating Every Child*, New York: Palgrave Macmillian.

- Dönmez, B. (2001). Okul Güvenliği Sorunu ve Okul Yöneticisinin Rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 7(25), 63-74.
- Dönmez, B. ve Yıldırım, C. M. (2008). Okul-aile işbirliğine ilişkin bir araştırma (İstiklal İlköğretim okulu örneği). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(23), 98-115
- Dupper, D. R. (2013). *Okul Sosyal Hizmeti Etkin Uygulamalar İçin Beceri ve Müdahaleler*, (Çev. Yasemin Özkan, Elif Gökçearslan Çiftçi), İstanbul: Kapital Yayınları.
- Epstein, J. L. (2011). OECD Network on Early Childhood Education and Care on "Family and Community Engagement", Organisation for Economic Cooperation and Development, France, Paris.
- Erden, M. (2005). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Erdoğan, Ç. ve Demirkasımoğlu, N. (2010). Ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri. *Educational Administration: Theory and Practice*, 16(3), 399-431.
- Erdoğan, İ. (2000). *Okul Yönetimi ve Öğretim Liderliği*, İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Ergin, H. (2007). Etkili Okul-Aile İşbirliğinin Sağlanması'nın Önemi. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 86 (8),164-169.
- Erkan, S. (2010). *Aile ve Aile Eğitimi ile İlgili Temel Kavramlar*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Genç, S. Z. (2005). İlköğretim 1. Kademedeki Okul-Aile İşbirliği İle İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 227-243
- Gökçe, E. (2000). İlköğretimde Okul Aile İşbirliğinin Geliştirilmesi, IV. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu, 15-16 Ekim 1998, Pamukkale Üniversitesi Denizli, PAÜ. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı.

- Gökyer, N. (2017). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uyguladıkları Aile Katılım Stratejileri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 334-348
- Gül, E. (2007). *Eğitimde Çocuk Başarısı İçin Okul-Aile İşbirliği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gümüşeli, A. İ. (2004). Ailenin Katılım ve Desteğinin Öğrenci Başarısına Etkisi. *Özel Okullar Birliği Bülteni*, 2 (6), 14-17.
- Henderson, A. (1987). The Evidence Continues to Grow: Parent In volvement Improves Student Achievement. *National Committee for Citizens in Education*
- Işık, M. (2007). *Anasınıfına devam eden beş-altı yaş çocuklarına sosyal uyum ve beceri ölçeğinin uyarlanması ve uygulanması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- İnam, A. (1992). Aynı Çatı Altında Canlar: Aile Kavramının Bir Yorumu. *Din Öğretimi Dergisi*, Ocak-Şubat, 36-41.
- Kalkınç, F. (2004). *Okul Evde Başlar*, 4.Baskı, İzmir: Nobel Yayınları.
- Kandır, A. (2001). Çocuk Gelişiminde Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Yeri ve Önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, 151, 102-104.
- Karaman, F. (2007). *2004 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Uygulamalarında Okul-Aile İşbirliği Düzeyi (Tokat Örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Karip, E. (2002). *Sınıf Yönetimi*, Ankara: Pegem Akademi.
- Kasanen, K., Laine, N. & Raty, H. (2009). Parents' participation in their child's schooling. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 53 (3), 277-293

- Keith, T. Z., Keith, P. B., Troutman, G. M., Bickley, P., Trivette, P. S. & Singh, K. (1993). Does parent involvement affect eighth grade student achievement? Structural analysis of national data. *School Psychology Review*, 22, 474-496.
- Kıncal, Y. R. (1991). *Okul Aile Birliğinin Fonksiyonlarını Gerçekleştirme Düzeyi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Koç, M. H. (2012). *İlköğretim Kurumlarının Finansmanında Okul Aile Birliği Modelinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Koç, M. H. (2019). Veli Katılımı Hakkında Sınıf Öğretmenleri Ne Düşünüyor? Fenomenolojik Bir Çalışma. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(29), 53-74.
- Kurtuldu, B.S. (2010). *Okulöncesi Eğitiminde Okul Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunların Öğretmen ve Veli Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya
- Kuşcu, Ö. (2012). *İlköğretim Öğrenci Velilerinin Okul Yöneticilerinden Beklentileri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- MEB. (2017). Genelge. <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1856.pdf>
- Oğan, M. (2000). *Okul, Okul Aile Birliği İle Ana Baba İletişimi ve Verilen Eğitim Beklentisi (Ömer Seyfettin Lisesi ve Hamdullah Suphi İlköğretim Okulu Örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Ömeroğlu, E. ve Yaşar, M.C. (2005). Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Ailenin Eğitime Katılımı. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 6(62), 3-4.

- Öz, İ. (2003). *Çocuk ve Eğitim*, 3.Baskı, Ankara: Kök Yayıncılık.
- Özbaş, M. (2009). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Okul-Aile İlişkileri Konusunda Yapmaları Gereken ve Yapmakta Oldukları İşler. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 34(154), 69-81.
- Özgül, İ. E. (2000) *Evlilik ve Aile Terapisi*, Ankara: Pdrem Yayınları.
- Özyürek, M. (2001). *Sınıf Yönetimi*, İstanbul: Karatepe Yayınları.
- Pehlivan, P. (2001). *Ailenin Çocuğun Okuldaki Eğitimine Katılım Sorunları ve Katılımın Sağlanması İçin Alternatif Bir Model*, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Saygılı, S. (2013). *Çocuklarda Davranış Bozuklukları*, İstanbul: Elit Kültür Yayınları.
- Sünbül, A. M. ve Yavuz, M. (2004). İlköğretim okulu öğretmen ve velilerinin veli toplantıları hakkındaki görüş ve beklentilerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Şad, S. N. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Türkçe, Matematik ve Fen ve Teknoloji Derslerindeki Başarılarının Yordayıcıları Olarak Aile Katılımı Görevlerinin İncelenmesi. *Eurasian Journal of Educational Research*. 49, 173-196.
- Şenol, Ö. (2009). *Farkında Mısınız?*, İstanbul: Beta Basım.
- Şentürk, M. ve Demir, M.K. (2019). Aile Faktörünün İlkokul Öğrencilerine Akademik Başarısının İncelenmesi. *The Journal of Social Sciences*. 49, 566-586.
- Şimşek, N. (2008). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve Öğrenci Velilerinin Görüşleri (Denizli İli Örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Şişman, M. (2000). *Öğretmenliğe Giriş*, 2.Baskı, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Şişman, M. ve Turan, S. (2015). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem Yayınları. 3. Baskı.

Titiz, H. ve Tokel, A. (2015). Parents' Expectations From Teachers and School Administrators Regarding School-Family Cooperation Development. *International Journal on New Trends in Education and Their Implications*, 6(2), 172-186.

Tomanbay, İ. (1999). *Sosyal Çalışma Sözlüğü*, Ankara: Selvi Yayınevi.

Üstün, E.Y. (2010). *Etkili Aile-Okul-Toplum İlişkileri*, Ankara: Anı Yayıncılık.

Vural, B. (2005). *Öğrenci Başarısı İçin, Okul Aile Birlikteliği*, Üçüncü Baskı, İstanbul: Hayat Yayınları

WEB. (2019). Öğretmenlere zorla veli ev ziyareti yaptırılabilir mi? <https://www.ogretmenlericin.com/mevzuat/ogretmenlere-zorla-veli-ev-ziyareti-yaptirilabilir-mi-h36658.html>

Yavuzer, H. (2001). *Okul Çağı Çocuğu*, 7.Baskı, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yazıcı, D. N., Nazik Kumbasar, A. & Akman, B. (2016). *Ailelerin gözünden okul öncesinden ilkokula geçişte yaşanan güçlükler ve çözüm önerileri*. (Ö Demirel, S. Dinçer Ed.) Eğitim bilimlerinde yenilikler ve nitelik arayışı içinde (429-446). Ankara: Pegem.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, İ. (2006). *Anne Baba Desteği ve Başarı: Anne Babalar Çocuklarına Nasıl Destek Olabilirler?*, Ankara: Anı Yayıncılık.

Yıldız, N. (1999). *Çocukların Okul Başarısında Aile ve Çevresel Faktörler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yiğit, B. ve Bayrakdar, M. (2006). *Okul Çevre İlişkileri*, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.

Yolcu, H. (2007). *Türkiye'de İlköğretim Finansmanının Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Zembat, R. & Unutkan, P.Ö. (2001). *Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Sosyalleşmesinde Ailenin Yeri (Aile Katılım Programı Uygulama Örnekleriyle)*. İstanbul: Ya-pa Yayıncılık.

Ekler

Ek-A: İzin Yazısı

T.C.
MUŞ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 63326527-355.01-E.14016551
Konu : Araştırma İzni Gizem KOBAK

31/07/2018

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı 18/07/2018 tarih E.1800102880 sayılı yazısı.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Gizem KOBAK ın, Müdürlüğümüze bağlı okullarda gerçekleştirmek istediği "Veli Toplantılarının Verimliliğine İlişkin Veli ve Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi" başlıklı Tez Çalışması Anket ve Araştırma İzni komisyonunca incelenmiş olup, Müdürlüğümüze bağlı okullarda Dersleri aksatmamak Şartıyla yapılması uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Metin AKSU
Millî Eğitim Müdürü V.

OLUR
31/07/2018

Abdulkadir OKAY
Vali a
Vali Yardımcısı

Ek-B: Veli Toplantılarının Verimliliğine İlişkin Veli Görüşme Formu

Merhaba değerli veli,

Veli toplantılarının verimliliğine ilişkin bir araştırma yapmaktayım. Bu araştırmada ortaya çıkacak sonuçların bundan sonra yapılacak veli toplantılarının niteliğinin artırılmasına katkısının olacağını ümit ediyorum. Bu nedenle sizlerin düşünce ve beklentilerini öğrenmek istiyorum. Bu çalışmada ad-soyad yazmanıza gerek yoktur. Vakit ayırdığınız için teşekkür ederim.

Gizem KOBAK

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

Yaş:

Cinsiyet:

Eğitim Durumu (en son mezun olunan okul):

Meslek:

Çocuk Sayısı:

Okulda Öğrenim Gören Çocuk Sayısı:

Okulda Öğrenim Gören (her bir) Çocuğun Sınıfı/Şubesi:

1. Okulda düzenlenen veli toplantılarından haberdar oluyor musunuz?
2. Okulda düzenlenen toplantılardan önce size toplantı ile ilgili yeterli bilgi veriliyor mu?
3. Okulda düzenlenen veli toplantılarına ne sıklıkla katılıyorsunuz?
4. Katılmadığınız veli toplantıları var ise bunlara katılamama nedeniniz/nedenleriniz nelerdir?
5. Katıldığınız veli toplantılarının içeriğini (görüşülen konular, sunulan bilgiler vb.) yeterli ya da yetersiz bulma sebepleriniz nedir?
6. Katıldığınız veli toplantılarını sizin ve çocuğunuz için faydalı buluyor musunuz?
7. Sınıf öğretmeni ile veli toplantıları dışında görüşme sağlıyorsanız nasıl, ne sıklıkla ve hangi konularda görüşüyorsunuz?

Ek-C: Veli Toplantılarının Verimliliğine İlişkin Öğretmen Görüşme Formu

Merhaba değerli öğretmenim,

Veli toplantılarının verimliliğine ilişkin bir araştırma yapmaktayım. Bu araştırmada ortaya çıkacak sonuçların bundan sonra yapılacak veli toplantılarının niteliğinin artırılmasına katkısının olacağını ümit ediyorum. Bu nedenle sizlerin düşünce ve beklentilerini öğrenmek istiyorum. Bu çalışmada ad-soyad yazmanıza gerek yoktur. Teşekkür ederim. **Gizem KOBAK**

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

Yaş:

Cinsiyet:

Hizmet Verdiği Sınıf/Şube:

Mezun Olduğu Okul/Bölüm:

Öğretmenlik Hizmet Süresi:

1. Bir eğitim-öğretim yılında kaç tane veli toplantısı düzenliyorsunuz? Bu sayıyı neye göre belirliyorsunuz?

2. Veli toplantılarının ailelere bildirimini nasıl sağlıyorsunuz?

3. Ailelerin veli toplantılarına katılım düzeylerini nasıl değerlendiriyorsunuz ve anne ve baba katılım oranlarında farklılık gözlemliyor musunuz?

4. Sizce, ailelerin veli toplantılarına katılım düzeylerinin düşük olma nedenleri nelerdir?

5. Sizce, ailelerin veli toplantılarına katılım düzeylerini arttırmak için uygulanabilecek stratejiler nelerdir?

6. Veliler ile veli toplantıları dışında görüşme sağlıyorsanız nasıl, ne sıklıkla ve hangi konularda görüşüyorsunuz?

7. Genel olarak velilerin sizinle ve okul yönetimi ile işbirliği içinde olduğunu düşünüyor musunuz?

8. Düzenlenen veli toplantılarının öğrenciler üzerinde olumlu veya olumsuz bir etkisi olduğunu gözlemliyor musunuz?

9. Düzenlenen veli toplantıları sırasında rahatsız olduğunuz konular nelerdir?